

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA BRAMBORY

2022

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agra Europe – Potato Markets
Český statistický úřad
Český bramborářský svaz, z. s.
Český škrobářenský svaz
Generální ředitelství cel
Ministerstvo financí
Ministerstvo zemědělství
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Státní zemědělská a potravinářská inspekce
Státní zemědělský intervenční fond
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s.r.o.
Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Odbor rostlinných komodit MZe

Odpovědný odborný redaktor:

Ing. Jan Žížka, MZe

Ředitel Odboru rostlinných komodit:

Ing. Zdeněk Trnka, MZe

Autor touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Termín **hospodářský rok**, který je ve zprávě používán, začíná pro komoditu **brambory 1. 7. a končí 30. 6. následujícího kalendářního roku**.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz

Autor fotografie:

Ing. Jan Žížka

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, I 10 00 Praha I
Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-741-2, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
BRAMBORY

LISTOPAD
2022

OBSAH

Seznam vybraných zkratk	3
Úvod	4
Souhrn	4
Zásahy státu u komodity brambory.	6
Kontrola kvality a zdravotního stavu konzumních brambor.	11
Fytosanitární podmínky obchodu s bramborami v rámci EU a při dovozu brambor ze třetích zemí	14
Pěstování a trh brambor v Evropě	17
Vývoj pěstování a trhu brambor v ČR	21
Brambory rané	27
Brambory ostatní	30
Brambory sadbové	33
Výrobky a polotovary z brambor.	36
Škrob bramborový a brambory určené k výrobě bramborového škrobu.	40
Přílohy	43

SEZNAM VYBRANÝCH ZKRATEK

AMI	Agrarmarkt Informations – Gesellschaft mbH Bonn
AZS	Aktivní zušlechtovací styk
CIS	Dobrovolná podpora vázaná na produkci
CPV	Cena průmyslových výrobců
Cs	Clavibacter sepedonicus
CZV	Cena zemědělských výrobců
ČBS	Český bramborářský svaz, z. s.
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠS	Český škrobářenský svaz
DPH	Daň z přidané hodnoty
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
EUR	Euro, společná měnová jednotka 20 zemí EU
EU	Evropská unie
EU 27	27 členských států Evropská unie
EU 4	Bramborářsky nejvyspělejší země EU (Nizozemsko, Francie, Belgie, Německo)
FAO	Organizace pro zemědělství a výživu
GŘ	Generální ředitelství cel Praha
HRDP	Horizontální plán rozvoje venkova
KN	Kombinovaná nomenklatura (celní termín, celní číselné označení produktu)
MF	Ministerstvo financí
Mj	Měrná jednotka
MZe	Ministerstvo zemědělství
MPRV	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum
NK	Nařízení Komise
NR	Nařízení Rady
NV	Nařízení vlády
NUTS – 3	Nomenklatura územních statistických jednotek
OOC	Obchodní odbytová cena
Rs	Ralstonia solanacearum
Sb.	Sbírka zákonů
SAPS	Jednotná platba na plochu na 1 ha zemědělské půdy
SC	Spotřebitelská cena
SDO	Seznam doporučených odrůd
SOT	Společná organizace trhu
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SVZ	Situační a výhledová zpráva
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
TIS SZIF	Tržní informační systém Státního zemědělského intervenčního fondu
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský Brno
UNIKA	Německá bramborářská unie, Berlín
VÚB	Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, s. r. o.

ÚVOD

Situační a výhledová zpráva BRAMBORY listopad 2022 obsahuje definitivní údaje ČSÚ a další informace z kalendářního roku 2021 a navazuje tak na zprávu vydanou v listopadu 2021. Údaje za rok 2022 jsou zpracovány na základě dat dostupných k 30. srpnu 2022, pokud není uvedeno jinak. V první části zprávy jsou uvedeny zásahy státu vztahující se ke komoditě brambory. Další část je zaměřena na sledování jakosti tržních brambor v České republice a pěstování brambor v Evropě. Hlavní část zprávy je věnována problematice pěstování a zpracování brambor v České republice a vývoji cen na tuzemském trhu. Její součástí je i problematika výroby bramborového škrobu v České republice.

SOUHRN

V roce 2022 bylo podle údajů ČSÚ (odhad sklizně brambor k 15. 8. 2022 včetně domácností) v ČR osázeno celkem 27 645 ha brambor, z toho plocha raných činí 2 252 ha, pozdních konzumních 17 550 ha, pro produkci škrobu 5 300 ha a plocha sadby brambor 2 543 ha. Z celkových ploch brambor připadá na zemědělský sektor 21 680 ha a na domácnosti 5 965 ha. Sklizeň brambor se podle uvedeného odhadu ČSÚ předpokládá ve výši 738 625 t.

V roce 2021 činila podle údajů ČSÚ sklizňová plocha brambor celkem 28 850 ha, z toho v zemědělském sektoru 22 824 ha a v rámci samozásobení domácností (plochy do 1 ha) 6 026 ha. Celková produkce brambor dosáhla 812,1 tis. t. V zemědělském sektoru bylo sklizeno 642,4 tis. t a v sektoru domácností 158,2 tis. t brambor.

Podle údajů ČSÚ byla v roce 2022 celková sklizňová plocha raných brambor 2 252 ha, v zemědělském sektoru 1 029 ha a odhad za domácnosti je 1 223 ha. Produkce dosáhla 49,2 tis. t s hektarovým výnosem 21,85 t/ha. Průměrná CZV za červen dosáhla 13,68 Kč/kg a SC 25,53 Kč/kg.

Od 1. 1. do 30. 11. 2022 bylo do ČR dovezeno celkem 133,3 tis. t brambor konzumních pozdních. Ve stejném období bylo vyvezeno celkem 13,3 tis. t brambor konzumních pozdních.

V hospodářském roce 2021/22 dosáhly podle údajů ČSÚ sklizňové plochy brambor ostatních (brambory pozdní konzumní a brambory pro výrobu škrobu) 25,1 tis. ha a celková produkce dosáhla 732,7 tis. tun. Produkce v porovnání s předcházející sezónou narostla o 1,9 %. Průměrný hektarový výnos činil 29,18 t/ha, o 0,6 % více než v roce minulém. V zemědělském sektoru bylo sklizeno 19 685 ha a dopočet plochy domácností činil 5 423 ha.

V hospodářském roce 2021/22 bylo do ČR dovezeno 149,5 tis. t brambor konzumních pozdních, tj. o 1,0 % méně než v roce minulém. Průměrná deklarovaná dovozní hodnota narostla na 5,76 Kč/kg. Ve stejném období bylo z ČR vyvezeno 15,6 tis. t brambor konzumních pozdních v průměrné deklarované vývozní hodnotě 8,54 Kč/kg.

Průměrná CZV brambor konzumních pozdních v hospodářském roce 2021/22 dosáhla 4,65 Kč/kg (v hospodářském roce 2020/21 – 3,89 Kč/kg).

Spotřeba brambor kolísá mezi 60–65 kg/osobu. Za rok 2020 činila 61,5 kg/osobu./rok.

Ve výrobcích a polotovarech z brambor (kromě bramborového škrobu) bylo v hospodářském roce 2021/22 dovezeno po konverzním přepočtu 217,8 tis. tun brambor. Vyvezeno bylo ve stejném období 60,8 tis. tun přepočtených na syrové brambory.

Na výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2021 v ČR vypěstováno 215,7 tis. t brambor. Jejich průměrný výnos činil 37,8 t/ha při 19,3 % škrobnatosti. Celkem bylo v ČR nakoupeno 38 728 t bramborového škrobu.

V období leden–srpen roku 2022 bylo na přítomnost cizorodých látek analyzováno 26 vzorků brambor. Přítomnost reziduí pesticidů byla zjišťována u 10 vzorků. Jeden vzorek pozdních brambor původem z Německa byl vyhodnocen jako nevyhovující z důvodu nadlimitního obsahu látky imazalil.

Analýza brambor ke zjištění obsahu kadmia a olova byla provedena u 10 vzorků. Množství dusičnanů bylo zjišťováno u 5 vzorků (rozsah hodnot byl od 45,6 do 248,9 mg.kg⁻¹).

Mezi velmi sledované karanténní škodlivé organismy bramboru patřili stále původci karanténních bakterií bramboru, na které je každoročně na území ČR prováděn rozsáhlý průzkum výskytu spojený s odběrem a testováním vzorků hlíz bramboru. Jedná se o bakterii *Clavibacter sepedonicus* (Cs), která je původcem bakteriální kroužkovitosti bramboru, a bakterii *Ralstonia solanacearum* (Rs), která je původcem bakteriální hnědé hniloby bramboru. V roce 2022 (k 26. září) nebyl laboratorně potvrzen žádný výskyt Cs v sadbových ani nesadbových hlízách bramboru či v odpadní vodě po jejich zpracování. Ve stejném období však bylo laboratorně potvrzeno celkem 26 výskytů Rs – 22 vzorků vody odebraných z vodních toků (Labe, Dyje, Jevišovka a související kanály) nebo ze závlahové soustavy a 4 vzorky hostitelské rostliny lilek potměchut' odebrané z pobřežní vegetace na Labi a v souvisejícím Opatovickém kanálu.

V roce 2022 bylo do uznávacího řízení přihlášeno 2 457 ha množitelských ploch sadbových brambor. Oproti roku 2021 to znamená snížení plochy o 209 ha.

V roce 2022 pokračovalo na základě pověření ÚKZÚZ a za finanční podpory MZe ČR zkoušení odrůd konzumních brambor a brambor pro výrobu bramborového škrobu pro jejich zapsání do Seznamu doporučených odrůd. Přehled je k dispozici na www.ukzuz.cz.

V roce 2023 se předpokládá stagnace (mírný pokles) osázených ploch brambor.

ZÁSAHY STÁTU U KOMODITY BRAMBORY

Do zásahů státu u komodity brambory jsou zahrnuty:

- 1. Celní sazby**
- 2. Licenční režim**
- 3. Daňová opatření**
- 4. Dotační programy**
- 5. Státní zemědělský intervenční fond**

I. Celní sazby

V rámci Evropské unie nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. V obchodním styku se zeměmi, které nejsou členy EU, platí celní předpisy EU.

Pro rok 2022 byl Celní sazebník vydán nařízením Komise (EU) č. 2021/1832 ze dne 12. října 2021, kterým se mění příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku.

V příloze SVZ jsou uvedena vybraná cla, která mají vztah k položce brambory, bramborový škrob a výrobky ze škrobu.

2. Licenční režim týkající se dovozu a vývozu zboží (z/do zemí mimo EU)

Podle nařízení Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“) a Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2016/1237 a Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1239, kterými se stanoví společná prováděcí pravidla k režimu dovozních a vývozních licencí, nepodléhá dovoz ani vývoz bramborového škrobu licenčnímu řízení.

3. Daňová opatření

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty v platném znění, jsou upraveny daně z přidané hodnoty uplatňované na zboží, nemovitosti a služby.

Do skupiny zboží se sníženou 15% sazbou DPH jsou mimo jiných zařazeny následující položky celního sazebníku, týkající se komodit brambory nebo škrob:

- 0701 brambory, čerstvé nebo chlazené
- 1108 škroby, inulin
- 1702 ostatní cukry
- 2000 přípravky ze zeleniny

4. Dotační programy

Evropské dotační programy – Přímé platby

V rámci Společné zemědělské politiky byly prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci poskytované podle článku 52 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013 podporovány brambory určené pro výrobu škrobu a konzumní brambory.

Pro brambory určené pro výrobu škrobu bylo na rok 2022 vyčleněno cca 76 mil. Kč a pro konzumní brambory cca 45 mil. Kč. Podpora se vyplácí na hektar způsobilé plochy brambor, na které jsou plněny podmínky poskytnutí podpory.

Detailní podmínky poskytování těchto podpor jsou ustanoveny v nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády.

Podpora prostřednictvím Dobrovolné podpory vázané na produkci: (CIS – Coupled income support)

Pěstování brambor je v ČR zařazeno mezi tzv. citlivé komodity a je podporováno v rámci SZP – přímých plateb – prostřednictvím Dobrovolné podpory vázané na produkci (CIS). Tato podpora je primárně určena pro stabilizaci důležitých odvětví, která čelí obtížím. Od roku 2015 je ročně z přímých plateb na podporu pěstování brambor určeno **cca 130 mil. Kč**. Podpora je poskytována ve formě platby na hektar, přičemž jsou samostatně poskytovány platby na brambory určené pro výrobu škrobu a konzumní brambory.

Žadatelé o tyto podpory musí používat pouze uznanou sadbu a v případě škrobových brambor prokazují také uplatnění brambor pro výrobu škrobu.

Podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu:

Dle údajů z Jednotných žádostí bylo v roce 2021

poskytnuto celkem 76 478 877 Kč na

277 podaných žádostí, na výměru 5 513 ha.

Sazba: 14 199 Kč/ha.

Podpora na produkci konzumních brambor:

Dle údajů z Jednotných žádostí bylo v roce 2021

poskytnuto celkem 45 064 503 Kč na

703 podaných žádostí, na výměru 10 346 ha.

Sazba: 4 471 Kč/ha.

Podpora na produkci brambor určených pro výrobu škrobu:

Dle údajů z Jednotných žádostí bylo v roce 2022

poskytnuto celkem 75 351 413 Kč na

264 podaných žádostí, na výměru 5 257 ha.

Sazba: 14 360,56 Kč/ha.

Podpora na produkci konzumních brambor:

Dle údajů z Jednotných žádostí bylo v roce 2022

poskytnuto celkem 43 688 963 Kč na

691 podaných žádostí, na výměru 9 917 ha.

Sazba: 4 441,69 Kč/ha.

Národní dotační programy

Dotační programy Ministerstva zemědělství se poskytují podle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů. Administraci dotačních programů provádí SZIF. Žádosti se podávají prostřednictvím Portálu farmáře SZIF.

V rámci jednotlivých podpůrných programů (PP) týkajících se brambor byly pro rok 2022 stanoveny následující dotační tituly finančních podpor:

Program 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin**Účel:**

Zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem.

Předmět dotace:

- 3. c) podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR,
- 3. d) podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin,
- 3. e) prevence proti šíření karanténních bakterií bramboru v uzavřených sadbových oblastech vymezených zákonem č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Forma dotace:

dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace:

- 3. c) do výše 60 % prokázaných přímých nákladů,
- 3. d) do výše 80 % prokázaných vyjmenovaných nákladů (viz část D Zásad),
- 3. e) do výše 7 500 Kč na 1 ha osázené plochy brambor uznanou sadbou bramboru, použité v uzavřené sadbové oblasti. Dotace se nevztahuje na množitelské plochy brambor určené k výrobě sadby brambor.

Poznámka: Minimální množství použité uznané sadby v uzavřené sadbové oblasti, vymezené zákonem č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů, jsou 2 tuny/ha.

Dotační program 3.e. nebyl Evropskou komisí schválen, podpora je poskytována podle nařízení Komise (ES) č. 1535/2007 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis v produkčním odvětví zemědělských produktů.

Program 9. Poradenství a vzdělávání

Účel:

organizační, ekonomické a odborné poradenství

9.A. b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Předmět dotace:

9.A.b.4) Podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin, za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin.

Forma dotace:

dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční dotace).

Výše dotace:

9.A.b.4.e) maximálně do výše 24 000 Kč na 1 odrůdu píce a konzumních brambor po předání výsledků zkoušek ÚKZÚZ

9.A.b.4.h) maximálně do výše 14 000 Kč na 1 odrůdu brambor na výrobu škrobu po předání výsledků zkoušek ÚKZÚZ.

Program 19.C. Podpora na účast producentů a zpracovatelů konzumních brambor v režimu jakosti Q CZ

19.C.a. Podpora na účast producentů a zpracovatelů konzumních brambor v režimu jakosti Q CZ

Účel:

Podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty konzumních brambor a výrobků z nich.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

Předmět dotace:

Podpora producentům a zpracovatelům konzumních brambor na částečnou úhradu nákladů spojených s dobrovolným zapojením do režimu jakosti Q CZ.

Žadatel:

Producent a zpracovatel brambor, který se zapojil do režimu jakosti Q CZ.

Forma dotace:

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

Výše dotace:

Do 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů souvisejících s účastí v režimu jakosti Q CZ, maximálně však do výše 75 000 Kč¹ na žadatele.

19.C.b. Podpora činností spojených s režimem jakosti Q CZ

19.C.b.1. Podpora kontrolních opatření a poradenství spojených s režimem jakosti Q CZ

Účel:

Podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty konzumních brambor a výrobků z nich.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

¹ Tato částka za rok se vyplácí max. po dobu 5 let.

Předmět dotace:

Podpora subjektům zodpovědným za kontrolní opatření a poradenství podle Pravidel certifikace produktů B1, B2, B3 v režimu jakosti Q CZ, zveřejněných na webových stránkách MZe, na částečnou úhradu nákladů na závazná kontrolní opatření a poradenství ve vztahu k producentovi konzumních brambor, který je zapojen do režimu jakosti Q CZ.

Žadatel:

Zpracovatel konzumních brambor, který se zapojil do režimu jakosti Q CZ.

Forma dotace:

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

Výše dotace:

- a) do 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů souvisejících se závaznými kontrolními opatřeními provedených v režimu v režimu jakosti Q CZ.
- b) do 100% skutečně vynaložených uznatelných nákladů souvisejících s poradenstvím režimu jakosti Q CZ, maximálně však do výše 37 500 Kč na poradenskou službu.
- c) maximálně do výše 0,50 Kč/kg žadatelem zpracovaných brambor souhrnně za dotační podprogram 19.C.b.1 a 19.C.b.2.

19.C.b.2. Podpora vyjmenovaných úkonů provedených formou služeb spojených s režimem jakosti Q CZ**Účel:**

Podpora účasti v režimech jakosti Q CZ v zájmu zlepšení tržních příležitostí a dosažení přidané hodnoty konzumních brambor a výrobků z nich.

Podpora je poskytována v souladu s AGRI pokyny.

Předmět dotace:

Podpora je poskytována na částečnou úhradu nákladů na studie týkající se režimu jakosti Q CZ, a podporu přípravy žádostí o uznání režimu jakosti Q CZ.

Žadatel:

Zpracovatel konzumních brambor, který se zapojil do režimu jakosti Q CZ.

Forma dotace:

Dotace k výsledku hospodaření (dříve neinvestiční).

Výše dotace: do 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů.

5. Státní zemědělský intervenční fond

Zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů byl ustanoven SZIF, který provádí poskytování dotací, subvencí, intervenčního nákupu a prodeje.

KONTROLA KVALITY A ZDRAVOTNÍHO STAVU KONZUMNÍCH BRAMBOR

Kontrola jakosti a zdravotní nezávadnosti brambor v lednu–srpnu roku 2022

Za období leden–srpen roku 2022 bylo provedeno celkem 125 kontrol u 51 kontrolovaných osob, kdy byla ověřována jakost a správnost označení u brambor. Prověřeno bylo celkem 185 šarží brambor, nevyhovujících šarží bylo zjištěno 32 (17,3 %). Souhrn výsledků je uveden v tabulce.

Počet vzorků brambor dle místa kontroly v období leden–srpen roku 2022

Název	Výroba			Maloobchod			Velkoobchod			Ostatní			Celkem		
	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N
Brambory rané	2	0	0,0	18	9	50,0	3	0	0,0	0	0	0	23	9	39,1
Brambory pozdní	10	1	10,0	123	20	16,3	29	2	6,9	0	0	0	162	23	14,2
Brambory celkem	12	1	8,3	141	29	20,6	32	2	6,3	0	0	0	185	32	17,3
Pouze ČR	4	0	0,0	93	15	16,1	3	0	0,0	0	0	0	100	15	15,0
EU mimo ČR	8	1	12,5	38	6	15,8	29	2	6,9	0	0	0	75	9	12,0
EU včetně ČR	12	1	8,3	131	21	16,0	32	2	6,3	0	0	0	175	24	13,7
Třetí země	0	0	0	3	3	100,0	0	0	0	0	0	0	3	3	100,0
Celkem mimo ČR	8	1	12,5	48	14	29,2	29	2	6,9	0	0	0	85	17	20,0
Neuveden	0	0	0	7	5	71,4	0	0	0	0	0	0	7	5	71,4

Pramen: SZPI

Poznámka: Od – celkový počet odebraných vzorků,

N – počet nevyhovujících vzorků,

% N – procento nevyhovujících vzorků

Dle procentuálního zastoupení hodnocených vzorků podle jejich země původu tvořily největší podíl vzorky z České republiky (54,1 %), dále vzorky brambor ze zemí EU (40,5 %) a nejméně vzorků pocházelo ze třetích zemí (1,6 %). U 3,8 % odebraných vzorků nebyla země původu uvedena. Nejvíce nevyhovujících vzorků pocházelo z ČR (46,9 % ze všech nevyhovujících vzorků) a dále z EU (28,1 % ze všech nevyhovujících vzorků).

Nejčastějším jakostním nedostatkem u brambor bylo naklíčení a zelenání a dále vady dužniny a hniloba.

V případě nevyhovujícího značení nebyly brambory vůbec označeny povinnými údaji.

Vzorky ke zjištění odrůdové pravosti a jednotnosti byly ve dvou případech nevyhovující.

V období leden–srpen roku 2022 bylo na přítomnost cizorodých látek analyzováno 26 vzorků brambor. Přítomnost reziduí pesticidů byla zjišťována u 10 vzorků. Jeden vzorek pozdních brambor původem z Německa byl vyhodnocen jako nevyhovující z důvodu nadlimitního obsahu látky imazalil.

Analýza brambor ke zjištění obsahu kadmia a olova byla provedena u 10 vzorků. Množství dusičnanů bylo zjišťováno u 5 vzorků (rozsah hodnot byl od 45,6 do 248,9 mg.kg⁻¹).

Kontrola jakosti a zdravotní nezávadnosti brambor v roce 2021

V roce 2021 bylo u 78 kontrolovaných osob provedeno 187 kontrol zaměřených na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u brambor. Bylo odebráno celkem 275 vzorků brambor, z nichž 50 (18,2 %) bylo vyhodnoceno jako nevyhovující požadavkům na jakost nebo označování. Z těchto nevyhovujících vzorků se ve 12 případech jednalo o šarže raných brambor, v 38 případu šlo o šarže pozdních brambor.

Dle procentuálního zastoupení hodnocených vzorků podle jejich země původu tvořily největší podíl vzorky ze zemí EU (47,6 %), dále vzorky brambor z České republiky (47,3 %) a nejméně vzorků pocházelo ze třetích zemí (1,5 %). U 3,6 % odebraných vzorků nebyla země původu uvedena. Nejvíce nevyhovujících vzorků pocházelo z ČR (62 % ze všech nevyhovujících vzorků) a dále z EU (12 % ze všech nevyhovujících vzorků).

Nevyhovující šarže brambor byly zjišťovány v 90 % případů v maloobchodě (45 případů z celkem 50 nevyhovujících). Zbýlé nevyhovující vzorky brambor byly odebrány ve velkoobchodech (10 %).

Počet vzorků brambor dle místa kontroly v roce 2021

Název	Výroba			Maloobchod			Velkoobchod			Ostatní			Celkem		
	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N	Od	N	%N
Brambory rané	4	0	0,0	31	11	35,5	10	1	10,0	0	0	0,0	45	12	26,7
Brambory pozdní	15	0	0,0	146	34	23,3	60	4	6,7	9	0	0,0	230	38	16,5
Brambory celkem	19	0	0,0	177	45	25,4	70	5	7,1	9	0	0,0	275	50	18,2
Pouze ČR	19	0	0,0	104	31	29,8	7	0	0,0	0	0	0,0	130	31	23,8
EU mimo ČR	0	0	0,0	61	6	9,8	62	5	8,1	8	0	0,0	131	11	8,4
EU včetně ČR	19	0	0,0	165	37	22,4	69	5	7,2	8	0	0,0	261	42	16,1
Třetí země	0	0	0,0	3	1	33,3	0	0	0,0	1	0	0,0	4	1	25,0
Celkem mimo ČR	0	0	0,0	73	14	19,2	63	5	7,9	9	0	0,0	145	19	13,1
Neuveden	0	0	0,0	9	7	77,8	1	0	0,0	0	0	0,0	10	7	70,0

Pramen: SZPI

Poznámka: Od – celkový počet odebraných vzorků,

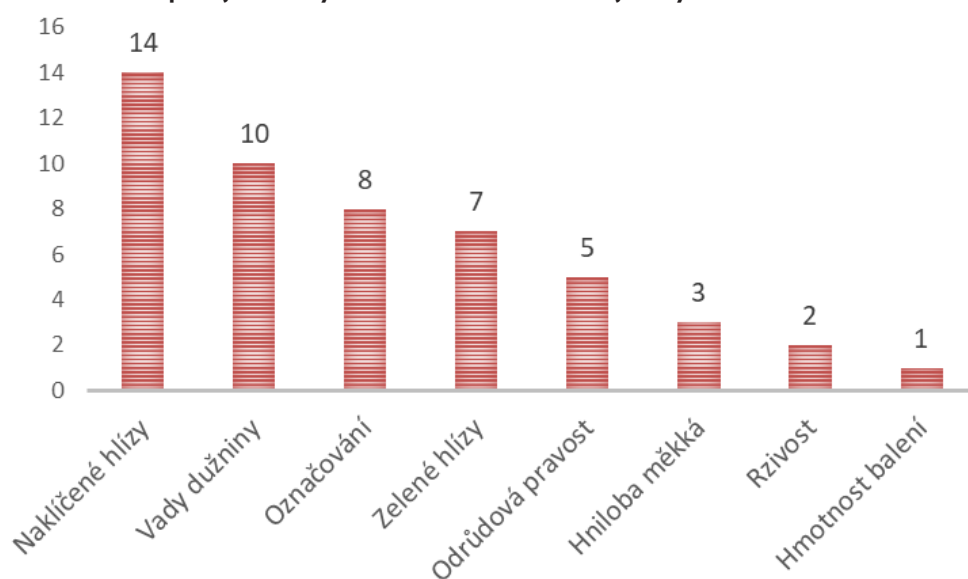
N – počet nevyhovujících vzorků,

% N – procento nevyhovujících vzorků

Nejčastějšími jakostními nedostatky u nevyhovujících šarží brambor byly naklíčené hlízy, vady dužniny, zelené hlízy a hlízy se suchou či mokrou hnilobou či rzivostí.

V případě nevyhovujícího značení konzumních brambor často chyběly jakékoliv údaje nebo nebyl na etiketě pro spotřebitele uveden údaj o odrůdě, varném typu, názvu skupiny raných nebo pozdních brambor, barvě dužniny, nebo zemi původu.

U 5 vzorků byla laboratorně prokázána přítomnost cizích odrůd brambor a spotřebitel tak byl uváděn v omyl. U jedné šarže byla zjištěna nevyhovující hmotnost balení.

Počební zastoupení jednotlivých nedostatků brambor zjištěných v roce 2021

Důvody nevyhovění	Počet vzorků
Naklíčené hlízy	14
Vady dužniny	10
Označování	8
Zelené hlízy	7
Odrůdová pravost	5
Hniloba měkká	3
Rzivost	2
Hmotnost balení	1

Pramen: SZPI

Kontaminující látky v konzumních bramborách

U vzorků konzumních brambor je sledována přítomnost chemických prvků, reziduí pesticidů a dusičnanů. Na cizorodé látky bylo v roce 2021 analyzováno 56 vzorků. Nebyl zjištěn žádný nevyhovující vzorek.

Chemické prvky

V 15 odebraných vzorcích brambor byla sledována přítomnost olova a kadmia. Přestože se v bramborách objevily stopy především kadmia, všechny naměřené hodnoty se nacházely pod hodnotou maximálního limitu.

Pesticidy

V roce 2021 byla přítomnost reziduí pesticidů ověřena u 28 vzorků brambor, maximální reziduální limit nebyl překročen.

Dusičnany

Ze 7 vzorků konzumních brambor odebraných na stanovení dusičnanů byla u všech zjištěna jejich přítomnost. Obsah dusičnanů se pohyboval v rozmezí od 37,9 do 375,7 mg.kg⁻¹. Právním předpisem není limit pro dusičnany v bramborách stanoven.

FYTOSANITÁRNÍ PODMÍNKY OBCHODU S BRAMBORAMI V RÁMCI EU A PŘI DOVOZU BRAMBOR ZE TŘETÍCH ZEMÍ

Obchodování s bramborami v rámci EU a dovoz brambor ze třetích zemí do České republiky se z rostlinolékařského hlediska řídí přímo platným prováděcím nařízením Komise (EU) 2019/2072, kterým se stanoví jednotné podmínky pro provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031, pokud jde o ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin, zákonem č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů; dále přímo platnými prováděcími nařízeními Komise (EU) 2022/1192, 2022/1193, 2022/1194 a 2022/1195, kterými se stanovují opatření k eradikaci a prevenci šíření organismů *Globodera pallida* a *Globodera rostochiensis*, *Ralstonia solanacearum*, *Clavibacter sepedonicus* a *Synchytrium endobioticum* a které nahrazují vyhlášky č. 331/2004 Sb., č. 332/2004 Sb. a č. 75/2010 Sb., ve zněních pozdějších předpisů. Škodlivé organismy, jejichž zavlečení a rozšiřování na území členských států EU je zakázáno, jsou uvedeny v příloze II prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072, případně v nařízeních o mimořádných rostlinolékařských opatřeních vydávaných od 1. 1. 2014 Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským, a před tímto datem Státní rostlinolékařskou správou. Tato nařízení byla vydána v souladu s prováděcími rozhodnutími Evropské komise.

Jednotné podmínky, pokud jde o ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů, stanovuje prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/2072. Dovoz sadbových brambor je zakázán ze všech třetích zemí, kromě Švýcarska. Dovoz nesadbových brambor je zakázán ze všech třetích zemí, kromě Alžírsko, Egypta, Izraele, Libye, Maroka, Sýrie, Švýcarska, Tuniska a Turecka; dále je dovoz možný z Albánie, Andorry, Arménie, Ázerbájdžánu, Běloruska, Faerských ostrovů, Gruzie, Islandu, Kanárských ostrovů, Lichtenštejnska, Moldavska, Monaka, Norska, Ruska (pouze některé federální okruhy), San Marina, Severní Makedonie a Ukrajiny, ale pouze v případě, že je země uznaná jako prostá organismu *Clavibacter sepedonicus* v souladu s postupem podle článku 107 nařízení (EU) 2016/2031, nebo jsou právní předpisy těchto států uznané jako rovnocenné pravidlům Unie týkajících se ochrany před organismem *Clavibacter sepedonicus* v souladu s postupem podle článku 107 nařízení (EU) 2016/2031. Pro dovozce platí, že se musí předem informovat na aktuální podmínky, protože se v průběhu roku mohou měnit. Dále je povolen dovoz z Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Srbska a Spojeného Království, pokud uvedené země předloží do 30. dubna každého roku výsledky průzkumů za rok předešlý, které potvrzují, že se na území daného státu nezjistil organismus *Clavibacter sepedonicus*. U vyjmenovaných zemí v současné době není tato podmínka splněna a dovoz konzumních brambor tak není možný (k 20.9.2022). Nadále existuje i možnost dovážet nesadbové brambory z Libanonu, a to z regionů Akkar a Bekaa, tuto možnost však Česká republika nevyužívá. Podmínky dovozu nesadbových hlíz bramboru původem z Egypta do EU, a tedy i do ČR, jsou pak určeny prováděcím rozhodnutím Komise 2011/787/EU, které stanovuje určité další požadavky, které musí být splněny při dovozu brambor z Egypta, a které zároveň členské státy opravňuje k přijetí dočasných mimořádných opatření proti zavlečení a šíření bakterie *Ralstonia solanacearum*. Evropská komise navíc umožňuje členským státům EU formou dočasných výjimek a při splnění zvláštních, k těmto účelům stanovených fytokaranténních požadavků, i dovoz brambor ze zemí, odkud není povoleno brambory do EU dovážet. Jedná se například o sadbové brambory z Kanady, tato výjimka však neplatí pro Českou republiku, nebo o nesadbové brambory z Kuby, ani tuto výjimku však Česká republika nevyužívá.

Při dovozu brambor ze třetích zemí do České republiky je vstupní (dovozní) rostlinolékařská kontrola obvykle prováděna mimo území České republiky, a to na vnější hranici EU místní rostlinolékařskou službou. Dovoz brambor přes vstupní místa ČR nebyl v roce 2021 realizován, rovněž nebyl realizován dovoz do 20. 9. 2022. V roce 2021 byla pro Českou republiku na vnější hranici EU (mimo vstupní místa ČR) odbavena pouze jedna zásilka nesadbových brambor ze Srbska v množství 21 tun. Další dovozy byly realizovány přes dovozce z jiných států EU, nebyly však nakupovány přímo našimi dovozci v zemi původu. Obecně pro dovoz zásilek nesadbových brambor ze třetích zemí platí, že musejí být prosté škodlivých organismů uvedených v příloze II nařízení Komise (EU) 2019/2072 a splnit zvláštní požadavky uvedené

v tomto nařízení Komise. Dále musejí být opatřeny rostlinolékařským osvědčením a musí být provedena vstupní dovozní kontrola.

V roce 2021 bylo v rámci vývozu brambor a produktů vyrobených z brambor celkem fytoosanitárně certifikováno 151 zásilek. Nesadbových brambor bylo vyvezeno 18 zásilek v množství 381 tun, které směřovaly na Ukrajinu. Sadbové brambory byly vyvezeny na Ukrajinu a do Kosova, celkem se jednalo o 30 zásilek, což činilo 639 tun. Vývoz sadby brambor je realizován až po splnění dovozních fytoosanitárních podmínek, které zahrnují i povinné testování na škodlivé organismy. Tradičně jsou z České republiky vyváženy zpracované brambory nebo výrobky z nich. Celkem bylo vyvezeno 103 zásilek o celkové hmotnosti 8512,8 tun, zásilky byly určeny pro Čínu, Srbsko, Hong Kong, Indonésii, Kubu, Albánii a Kolumbii. Již v roce 2020 byly vypracovány podklady pro Turecko a Egypt na jejichž základě by mělo být provedeno hodnocení fytoosanitárních podmínek v ČR a měl by být umožněn vývoz brambor do těchto zemí. Uvedené státy však prozatím dovoz nepovolily. Obecně platí, že se vývoz nadále řídí dovozními fytoosanitárními podmínkami cílové země, kde i nadále dochází ke zpřísnění dovozních podmínek, což s sebou nese zvýšené nároky na odběr vzorků, diagnostiku a časovou náročnost vývozu.

Pro obchod s bramborami v rámci EU platí, že vstupní rostlinolékařská kontrola je nahrazena systémem pravidelného úředního dohledu v místě pěstování. U sadbových brambor je fytoosanitární nezávadnost dodávky potvrzena rostlinolékařským pasem, který musí být připojen k dodávkám sadbových brambor při jejich pohybu po území členských států EU. V případě nesadbových brambor musí být dodávky označeny registračním číslem subjektu, který uvádí nesadbové brambory na trh a který spadá podle rostlinolékařských předpisů pod povinnost registrace (tj. pěstitel nesadbových brambor, provozovatel balírny či společného obchodního skladu). Podle prováděcího nařízení Komise (EU) 2022/1194 musí být při přemísťování do jiných členských států EU opatřeny rostlinolékařským pasem nově také nesadbové brambory původem z Polska nebo Rumunska. Veškeré zvláštní požadavky pro hlízy, osivo a rostliny bramboru původem z Evropské unie jsou uvedeny v příloze VIII prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072. Členské státy EU namátkově ověřují fytoosanitární nezávadnost dodávek brambor z ostatních členských států vlastními kontrolami v rámci obchodního řetězce, včetně laboratorního testování úředně odebraných vzorků na výskyt škodlivých organismů.

Na základě prováděcího rozhodnutí Komise 2012/270/EU o mimořádných opatřeních proti zavlékání dřepčίκů *Epitrix cucumeris* (Harris), *Epitrix similis* (Gentner), *Epitrix subcrinita* (Lec.) a *Epitrix tuberis* (Gentner) do Unie a jejich rozšiřování na území Unie“, ve znění pozdějších předpisů (viz také nařízení ÚKZÚZ o mimořádných rostlinolékařských opatřeních k ochraně proti zavlékání a rozšiřování dřepčίκů *Epitrix cucumeris*, *Epitrix papa*, *Epitrix subcrinita* a *Epitrix tuberis* s čj. UKZUZ 008051/2018), platí pro dodávky nesadbových brambor pocházející z vymezených území, tzn. v nichž je prokázán výskyt karanténních (regulovaných) druhů dřepčίκů, povinnost, že tyto dodávky při přemísťování musí být také opatřeny rostlinolékařskými pasy. Výskyty karanténních dřepčίκů byly dosud zjištěny ve Španělsku a Portugalsku.

Dle „Nařízení Státní rostlinolékařské správy o mimořádných rostlinolékařských opatřeních proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru *Clavibacter michiganensis* ssp. *sepedonicus* hlízami bramboru původem z Polské republiky na území České republiky“, ze dne 10. 1. 2013, platila i v roce 2022 povinnost, že každá partie brambor původem z Polské republiky musí být opatřena osvědčením polské rostlinolékařské služby o testování této partie na přítomnost původce bakteriální kroužkovitosti bramboru s výsledkem negativním. Jak však vyplývá z nové povinnosti uvedené v článku 8 prováděcího nařízení Komise (EU) 2022/1194 opatřovat nesadbové brambory původem z Polska rostlinolékařským pasem, pozbylo dané nařízení Státní rostlinolékařské správy o mimořádných rostlinolékařských opatřeních smyslu a bude zrušeno.

Mezi velmi sledované karanténní škodlivé organismy bramboru patřili stále původci karanténních bakterií bramboru, na které je každoročně na území ČR prováděn rozsáhlý průzkum výskytu spojený s odběrem a testováním vzorků hlíz bramboru. Jedná se o bakterii *Clavibacter sepedonicus* (Cs), která je původcem bakteriální kroužkovitosti bramboru, a bakterii *Ralstonia solanacearum* (Rs), která je původcem bakteriální hnědé hniloby bramboru. V rámci tohoto průzkumu jsou zároveň testovány vzorky vody odebírané z odpadních a oplachových vod v podnicích, které zpracovávají brambory.

Na přítomnost Rs jsou odebírány navíc i vzorky vody z vodních zdrojů určených k zavlažování polních plodin, především v povodí řek Labe a Morava. Součástí tohoto průzkumu je také případné testování vzorků plevelných hostitelských lilkovitých rostlin pro Rs odebíraných z pobřežní vegetace, pokud by se vyskytovaly u závlahových stanic s potvrzeným výskytem Rs nebo v úsecích vodních toků vymezených již dříve z důvodu opakovaného výskytu Rs. Na výskyt Cs jsou každý rok testovány všechny tuzemské partie rozmnožovacího materiálu bramboru, na výskyt Rs jen tuzemské partie základního rozmnožovacího materiálu. V roce 2022 (k 26. září) nebyl laboratorně potvrzen žádný výskyt Cs v sadbových ani nesadbových hlízách bramboru či v odpadní vodě po jejich zpracování. Ve stejném období však bylo laboratorně potvrzeno celkem 26 výskytů Rs – 22 vzorků vody odebraných z vodních toků (Labe, Dyje, Jevišovka a související kanály) nebo ze závlahové soustavy a 4 vzorky hostitelské rostliny lilek potměchut' odebrané z pobřežní vegetace na Labi a v souvisejícím Opatovickém kanálu.

Výskyty háďátka bramborového (*Globodera rostochiensis*) a háďátka nažloutlého (*Globodera pallida*) nebyly v roce 2022 (k 19. září) na území ČR zjištěny. Je však třeba v této souvislosti doplnit výskyty obou háďátek z konce roku 2021, které nemohly být z časových důvodů uvedeny v loňské SVZ. K tehdy zmíněnému výskytu háďátka bramborového v 17 vzorcích zeminy odebraných na třech pozemcích s nesadbovými bramborami posléze přibýly další výskyty tohoto háďátka, a to ve 23 vzorcích na 12 pozemcích u téhož pěstitele. U jiného pěstitele byl potvrzen výskyt háďátka nažloutlého v jednom vzorku půdy.

PĚSTOVÁNÍ A TRH BRAMBOR V EVROPĚ

Pěstování a trh brambor v EU a dalších vybraných zemích

Bramborářská sezóna v Evropě měla v letošním roce 2022 z pohledu ročníkových vlivů zcela odlišný průběh. Až na výjimky se opakovalo dlouhodobé sucho, které postihlo v minulých letech prakticky všechny významné bramborářské státy. EU 27 v roce 2022 předpokládá osázenou plochu 1,362 mil. ha (-65 tis. ha oproti roku 2021).

Předpokládaná sklizeň dosáhne 45,7 mil. tun a bude o 4,7 mil. tun nižší, než v roce 2021. Produkce v Německu bude nižší o 8,3 %, v Polsku o 14 %, ve Francii o 21 % a v Belgii o 12,2 %.

Podle šetření v zemích E 4 se plocha konzumních brambor v nejdůležitějších bramborářských zemích severozápadní Evropy oproti předchozímu roku zvýšila na 511 tis. ha (+13 tis. ha). EU 4 předpokládá sklizeň na úrovni 20,5 mil. tun (2021–22,7 mil. tun). Nárůst plochy konzumních brambor má hlavně Nizozemsko (+7,7 %) a Belgie (+3,2 %). Nižší pěstitelskou plochu brambor má také Polsko (196,4 tis. ha, pokles o 16,7 %).

Osázené plochy brambor v jednotlivých zemích EU (tis. ha)

Stát	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Belgie	94,0	93,3	98,5	97,2	90,1	93,1
Bulharsko	10,0	14,1	10,0	10,0	10,0	9,0
ČR	23,4	22,9	22,9	23,9	22,8	21,7
Dánsko	49,6	52,1	56,7	62,8	51,1	56,7
Německo	250,5	252,2	271,6	274,9	259,3	266,8
Estonsko	5,4	3,3	3,4	3,4	3,1	-
Irsko	9,1	8,2	7,1	8,6	8,6	8,2
Řecko	20,5	18,9	16,9	15,7	15,0	15,6
Španělsko	74,8	67,2	68,6	67,2	66,0	64,9
Chorvatsko	10,0	9,2	9,3	9,3	8,9	9,0
Francie	176,9	199,9	207,3	214,5	211,7	176,4
Itálie	49,3	46,4	47,0	47,1	46,7	47,4
Kypr	3,6	4,2	4,0	4,1	4,0	3,6
Lotyšsko	21,5	9,9	10,0	8,5	7,3	7,5
Litva	18,9	18,7	19,5	18,0	15,3	16,0
Lucembursko	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	-
Maďarsko	16,5	13,5	13,4	14,8	8,1	8,7
Malta	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6
Nizozemsko	162,8	164,7	167,6	165,6	159,1	164,0
Rakousko	22,9	23,8	24,0	24,3	22,6	21,4
Polsko	316,0	291,0	310,0	358,7	235,8	196,4
Portugalsko	24,0	20,6	18,0	17,5	16,8	15,1
Rumunsko	182,1	168,0	174,1	101,0	83,5	104,8
Slovinsko	3,2	2,8	2,8	2,9	2,7	-
Slovensko	6,7	7,8	8,2	7,0	5,2	5,8
Finsko	21,6	21,4	20,9	20,7	20,3	19,7
Švédsko	24,5	23,8	23,6	24,1	23,7	23,6
EU-15	1 125,0	1 133,1	1 152,1	1 037,2	1 019,0	973,5
EU-27	1 746,2	1 702,5	1 749,9	1 669,4	1 427,9	1 365,4

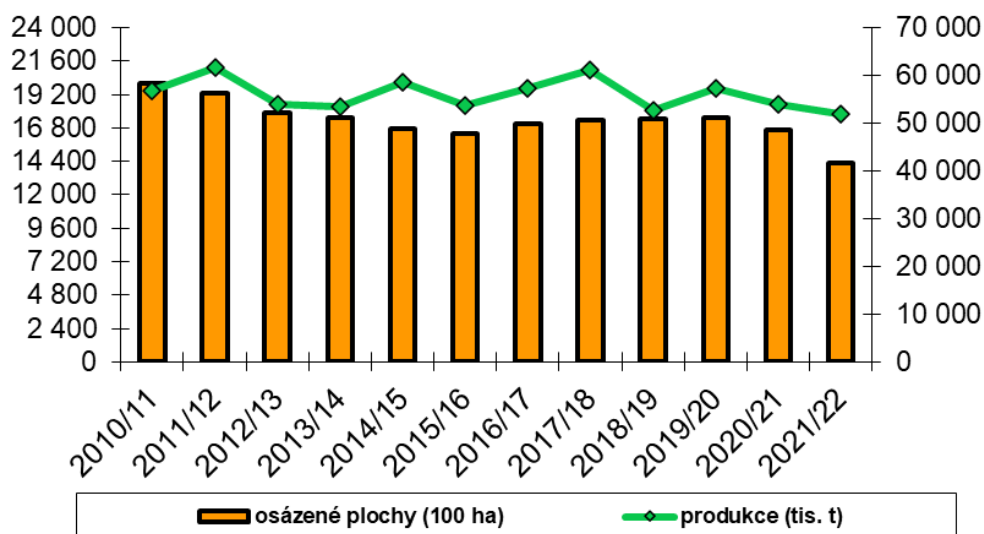
Pramen: EUROSTAT, ČR pouze za zemědělský sektor

Sklizeň brambor v jednotlivých zemích EU (tis. tun)

Stát	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Belgie	3 853	4 823	3 045	40 59	3 980	3 857
Bulharsko	127	228	262	145	192	196
ČR	700	689	584	604	696	672
Dánsko	1 954	2 171	1 807	1 934	2 763	2 375
Německo	10 772	11 278	8 921	10 417	11 715	11 312
Estonsko	63	63	58	67	88	66
Irsko	352	412	273	334	300	331
Řecko	552	537	466	470	451	412
Španělsko	2 200	2 397	2 011	2 238	2 052	2 141
Chorvatsko	194	156	182	184	174	130
Francie	6960	8 096	7 860	8 102	8 692	8 787
Itálie	1 425	1 384	1 308	1 338	14 35	1 362
Kypr	123	111	102	84	80	80
Lotyšsko	345	232	196	246	181	115
Litva	204	209	290	330	297	200
Lucembursko	19	21	16	15	16	16
Maďarsko	429	341	328	346	270	228
Malta	7	7	26	8	8	7
Nizozemsko	6 534	7 400	6 025	7 100	7 020	6 668
Rakousko	767	622	698	751	886	770
Polsko	8 624	9 120	7 312	6 665	7 849	7 081
Portugalsko	451	510	432	489	410	410
Rumunsko	2 690	3 029	3 023	2 627	2 698	1 377
Slovinsko	85	78	73	65	89	64
Slovensko	177	150	170	184	166	151
Finsko	588	612	600	619	624	559
Švédsko	861	844	723	848	877	826
EU-27	57 327	61 149	51 839	57 171	5 3959	50 193

Pramen: Eurostat

Vývoj osázených ploch a produkce brambor v EU 27

Pramen: EUROSTAT, VÚB

Sklizňové plochy konzumních brambor v EU 4 (ha)

Země	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23
Nizozemsko	73 320	76 300	76 350	78 890	76 710	71 730	76 328
Francie	125 250	137 720	145 260	152 720	158 590	153 840	156 162
Belgie	91 368	95 346	94 428	97 921	96 985	89 053	92 558
Německo	164 500	174 400	178 500	186 000	189 700	183 060	185 800
EU 4	454 438	483 766	494 538	515 531	521 985	497 683	510 848

Pramen: North-Western European Potato Growers

Sklizeň brambor v Německu v roce 2021 a odhad pro rok 2022

Země – stát	Plocha v tis. ha		Výnosy v t/ha		Sklizeň v tis. tun	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Bádensko - Württembersko	5,3	4,9	32,0	37,9	170	186
Bavorsko	39,5	39,1	32,9	42,7	1 300	1 668
Braniborsko	10,7	10,5	29,7	35,2	317	370
Meklenbursko - Přední Pomořansko	12,8	12,7	30,0	40,3	384	512
Dolní Sasko	121,6	115,2	42,4	44,1	5 152	5 083
Severní Porýní Westfálsko	39,1	37,2	44,3	51,6	1 731	1 921
Porýní - Falcko	7,0	7,1	29,2	38,6	205	274
Sasko	5,6	5,8	31,0	42,0	174	244
Sasko - Anhaltsko	13,3	13,7	30,4	40,8	404	559
Schlesviccko - Holštýnsko	6,4	6,0	44,4	41,1	284	246
Německo	266,8	258,3	38,5	43,8	10 271	11 312

Pramen: AMI

Bilance brambor v Polsku (tis. tun)

Ukazatel	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Produkce	6 314	8 872	9 172	7 478	6 599	8 867
Dovoz	172	110	157	159	321	140
Vývoz	18	42	28	40	22	35
Zásoba celkem	6 468	8 940	9 301	7 597	6 898	8 972
Užití na farmě:	2 036	3 861	3 868	2 684	2 553	3 932
– sadba	779	825	745	760	820	775
– krmení	57	1 956	2 103	949	833	2 237
– vlastní spotřeba	1 100	1 080	1 020	975	900	920
Prodej na trhu:	4 062	4 329	4 483	4 013	3 945	4 460
– konzumní brambory	1 950	1 850	1 840	1 750	1 650	1 680
– brambory na zpracování	2 112	2 479	2 643	2 663	2 295	2 780
Odpady a ztráty	370	750	950	500	400	580

Pramen: Central Statistical Office Poland

Nejvýznamnější odrůdy množené v SRN (ha) v letech 2019–2022

Odrůda	2019	2020	2021	2022
Belana	785	785	711	692
Agria	644	621	563	512
Gala	585	593	489	426
Zorba	502	497	458	434
Kuras	461	373	355	328
Verdi	452	466	421	376
Marabel	400	343	267	234
Jelly	367	385	462	405
Fontane	411	399	315	323
Eurogrande	311	273	272	239
Bernina	181	312	410	418
Euroviva	115	244	318	321
Rumba	203	233	218	225
Corinna	-	-	178	225
Karlina	-	-	192	211
Milva	-	-	188	202
Soraya	-	-	216	192
Anuschka	-	-	175	189
Glorietta	147	208	256	206
Euroresa	120	203	238	228
Colomba	166	198	219	283
Annabelle	212	202	194	197
Regina	250	233	194	192
Innovator	249	226	225	269
Laura	209	222	234	249
Lilly	216	272	247	245
Celkem množitelská plocha SRN	18 488	19 242	19 090	18 270

Pramen: Kartoffelbau 8/2022

VÝVOJ PĚSTOVÁNÍ A TRHU BRAMBOR V ČR

Průběh povětrnostních podmínek v bramborářské oblasti v roce 2022

(údaje pracoviště VÚB Valečov, okres Havlíčkův Brod)

Podmínky pro sázení brambor v druhé polovině dubna a počátkem května v bramborářské oblasti byly velmi příznivé. Měsíc duben s úhrnem srážek 35 mm lze označit za normální. Srážky se vyskytovaly především v první polovině měsíce. Teplotně byl duben podnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 6,1 °C byla o 2,1 °C nižší ve srovnání s normálem. V květnu činil úhrn srážek 49,6 mm, což je pouze 61 % normálu. Srážky v průběhu měsíce byly rozloženy rovnoměrně. Průměrná měsíční teplota 14,1 °C překonala normál o 1,2 °C. Červen byl srážkově nadnormální, měsíční úhrn srážek 112,1 mm překročil normál o 42 %. Intenzivnější srážky se vyskytovaly v závěru měsíce. Teplotně je pak měsíc charakterizován jako silně nadnormální, průměrná měsíční teplota vzduchu 18,6 °C překročila normál o 2,3 °C. Červenec byl srážkově podnormální, měsíční úhrn srážek 48,8 mm tvořil 49 % normálu. Přitom většina srážek spadla v první dekádě měsíce (35 mm). Teplotně byl měsíc normální (průměrná měsíční teplota vzduchu 18,4 °C). Od poloviny měsíce byl zaznamenán častější výskyt dnů s maximálními teplotami vzduchu přesahujícími 30 °C. V tomto období začal být patrný nedostatek vody. Suché období pokračovalo až do konce druhé dekády srpna. Za první dvě dekády srpna spadlo pouze 18 mm srážek. Významné srážky se vyskytly až v poslední dekádě srpna. Celkový úhrn srážek za srpen byl 132,7 mm, proto lze měsíc označit jako srážkově nadnormální. V rámci bramborářské oblasti byly však lokálně naměřeny úhrny srážek o mnoho vyšší. I v měsíci září pokračovalo deštivé počasí, úhrn srážek byl 117,4 mm, což překročilo normál o 57,5 mm. Tento průběh počasí velmi komplikoval sklizeň brambor.

Průměrná měsíční teplota vzduchu a měsíční úhrny srážek na pracovišti VÚB Valečov (normál 1991–2020)

Měsíc	Průměrná měsíční teplota vzduchu (°C)				Měsíční úhrn srážek (mm)			
	Normál	2021	2022	Odchylka roku 2022 od normálu	Normál	2021	2022	Odchylka roku 2022 od normálu
I.	-1,5	-1,4	0,4	+1,9	42,5	57,9	48,1	+5,6
II.	-0,5	-0,4	2,6	+3,1	33,8	43,4	22,0	-11,8
III.	3,1	2,5	2,9	-0,2	45,9	20,2	19,5	-26,4
IV.	8,2	5,1	6,1	-2,1	37,2	20,9	35,0	-2,2
V.	12,9	10,3	14,1	+1,2	81,4	117,5	49,6	-31,8
VI.	16,3	19,1	18,6	+2,3	78,9	49,3	112,1	+33,2
VII.	18,2	18,7	18,4	-0,3	98,9	165,0	48,8	-50,1
VIII.	17,9	16,1	19,3	+3,2	85,8	73,0	132,7	+46,9
IX.	12,9	14,1	11,7	-1,2	59,9	14,9	117,4	+57,5

Pramen: VÚB

Regulace zaplevelení a účinnost herbicidních zásahů v roce 2022

Podmínky pro aplikaci preemergentních herbicidů byly v roce 2022 příznivější, než v roce 2021. Část aplikací byla prováděna ve druhé dekádě května, kdy nebyla dostatečná půdní vlhkost pro aktivaci účinných herbicidních látek a účinnost na plevely byla nižší. Proto muselo být v řadě případů přistoupeno k opravným postemergentním aplikacím.

Největší a nejčastější problémy působilo zaplevelení opletkou obecnou. Tento plevel má vysokou konkurenční schopnost a může působit vážné problémy při sklizni. Rimsulfuron (Titus 25 WG) je na opletku téměř neúčinný. Metribuzin účinnost vykazuje, záleží však na vývojovém stadiu plevele v době aplikace. Opletka by neměla mít více než dva pravé listy. Nejspolehlivějším řešením je v tomto případě herbicid Arcade 880 EC (kombinace metribuzinu a prosulfocarbu), který lze aplikovat časně postemergentně.

Také výskyt merlíkovitých plevelů, kakostů, nebo zemědýmu je velmi častý. Spolehlivým řešením bylo použití herbicidů na bázi metribuzinu, (nejčastěji Sencor Liquid). Při velmi silném zaplevelení kakosty a zemědýmem, při výskytu plevelné řepky a dalších plevelů se osvědčila kombinace metribuzinu s rimsulfuronem (Titus 25 WG v dávce 30–40 g/ha).

Stále větším problémem se v bramborářské oblasti stávají teplomilné plevele, především laskavec ohnutý. Zde je třeba pozornost věnovat vzcházejícím rostlinám laskavce. V raných fázích vývoje je na tento plevel účinný Titus 25 WG (40 g/ha).

V roce 2022 byl opět velmi silný výskyt plevelných brambor. Povětrnostní podmínky zimy 2021/22 způsobily, že nedošlo k dostatečnému promrznutí půdy. Tato situace se opakovala již desátou po sobě jdoucí zimou. Jediným možným způsobem regulace plevelných brambor je v tomto případě použití vhodných herbicidů v ostatních plodinách v rámci osevního sledu. Regulace plevelných brambor herbicidy je však poměrně obtížná, účinnost herbicidů bývá často na poměrně nízké úrovni.

Ochrana brambor v roce 2022

Ročník 2022 se vyznačoval příznivými podmínkami pro časnou výsadbu v bramborářské oblasti. V ranobramborářské oblasti došlo ke zpoždění vlivem nízkých teplot koncem února a v březnu. V červnu a až do poloviny července byly velmi vhodné podmínky pro intenzivní vývoj porostů brambor. Poté následoval poměrně dlouhý přísušek se stagnací růstu a s obnovením vegetace až po srážkách ve třetí srpnové dekádě. To se však v některých oblastech a u řady odrůd, kde nebylo včas provedeno ukončení vegetace, projevilo negativně zmlazováním a v porostech se také objevila plíseň bramboru. Deštivé počasí v druhé zářijové dekádě ztížilo sklizeň a odrazilo se ve vyšší kontaminaci hlíz původci měkké bakteriální hniloby.

Choroby

Sadba byla převážně zdravá a nebylo ji nutné odkličovat, takže v sadbě byl nižší výskyt šednutí dužniny a nedocházelo k infekci původcem vložkovitosti a k šíření bakterióz. Pokud se vyskytly problémy se vzházením a mezerovitostí, pak se jednalo o partie, které po loňském deštivém roce neměly dostatečně vyvráslou slupku, a proto byly snáze infikovány skládkovými chorobami, především bakteriázami. V některých případech byly porosty poškozeny rezidui herbicidů po předplodině, případně v sadbě. Pro plíseň bramboru nebyly příliš vhodné podmínky, neboť po srážkách v červnu a počátkem července, které byly v letošní vegetaci převážně bouřkového charakteru, porosty rychle osychaly, takže plíseň bramboru se z ojedinelých lokálních výskytů epidemicky nešířila. Vhodnější podmínky pro infekci nastaly od třetí srpnové dekády a v září, ale vzhledem ke stavu porostů silně poškozených suchem bylo již velmi obtížné plíseň v porostech zaznamenat. K významnějším výnosovým ztrátám touto chorobou ale nedošlo. U některých partií, kde nebyla včas ukončena vegetace, se v menším rozsahu vyskytla plíseň na hlízách. Alternariové skvrnitosti se objevily od konce června do poloviny srpna ve větším měřítku také pouze lokálně, později však urychlily fyziologické odumírání natě, ale na suchem poškozené listové ploše byly obtížně identifikovatelné. Na výnosových ztrátách měl v roce 2022 vysoký podíl především přísušek v druhé polovině vegetace, listové choroby se podílely jen minimálně.

Vzhledem k deštivému závěru vegetace došlo u některých partií a odrůd k zmlazení a zhoršení kvality konzumních hlíz. Zároveň hlízy s těmito fyziologickými poruchami, tvarovými deformacemi, nárůstkem, rozprasky a sklovitostí byly náchylnější k vyššímu mechanickému poškození a byl u nich zaznamenán vyšší výskyt skládkových chorob. Zamokření pozemků a sklizeň mokřých hlíz podpořilo především bakteriální měkkou hnilobu, ale také stříbřitost slupky a vločkovitost.

Škůdci

Mírná zima vytvořila příznivé podmínky pro přezimování mšic, a to at' už v podobě dospělců nebo vajíček. V porovnání s předchozím rokem začal nálet mšic dříve. V druhé dekádě května došlo k prudkému nárůstu náletu těchto škůdců a v tomto období dosahoval nejvyšších hodnot od roku 2010. V následujícím období lze nálet mšic označit za průměrný až vysoký. Na konci srpna pak nálet mšic prakticky ustal. Nebývale silný byl také nálet mšice broskvoňové jakožto nedůležitějšího přenašeče virových chorob, zejména pak viru Y. O úspěšné ochraně proti přenašečům virových chorob rozhodovala především insekticidní ošetření krátce po vzejití porostů. Je však nutné konstatovat, že sortiment účinných insekticidů proti mšicím se stále zužuje a ochrana je velmi obtížná.

Mandelinka bramborová vykazovala mírně opožděný výskyt a lze jej považovat vcelku za průměrný, ale s významnými lokálními rozdíly podle podmínek pro přezimování dospělců. V některých porostech zcela chyběla, zatímco jiné lokality měly silný výskyt tohoto škůdce. Také proti mandelince chybí v sortimentu účinné přípravky, které by umožňovaly důsledně uplatňovat antirezistentní strategii.

Na menších pozemcích především u malopěstitelů značné škody způsobili drátovci, pro které byly hlízy atraktivní hlavně během srpnového přísušku.

Plochy, hektarové výnosy a produkce brambor v ČR

V roce 2022 bylo v ČR osázeno celkem 27 645 ha brambor, z toho plocha raných činí 2 252 ha, pozdních konzumních 17 550 ha, pro produkci škrobu 5 300 ha a plocha sadby brambor 2 543 ha. Na zemědělský sektor připadá 21 680 ha, na domácnosti 5 965 ha.

V roce 2021 dosáhly plochy brambor celkem v ČR podle „Definitivních údajů o sklizni zemědělských plodin za rok 2021“ zpracovaných ČSÚ, celkem 28 850 ha, z toho v zemědělském sektoru 22 824 ha a v sektoru domácností 6 026 ha.

Sklizeň brambor v ČR po dopočtu domácností v roce 2021

Ukazatel	Plochy za zemědělský sektor (ha)	Odhad ploch za domácnosti (ha)	Plochy celkem (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	ZS	D	ZS + D	ZS + D	ZS + D
Brambory celkem	22 824	6 026	28 850	28,15	812 061
Brambory rané	548	603	1 151	18,96	21 821
Brambory ostatní	19 685	5 423	25 109	29,18	732 742
Brambory sadbové	2 591	-	2 591	22,19	57 498

Pramen: ČSÚ

Poznámka: zemědělský sektor = ZS, domácnosti = D

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor celkem v ČR po dopočtu domácností

Hospodářský rok	Produkční plochy			Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	Zemědělský sektor	Domácnosti	Celkem		
	(ha)	(ha)	(ha)		
2004/05	35 971	6 167	42 138	23,57	993 203
2005/06	36 071	5 136	41 207	28,05	1 155 996
2006/07	30 026	8 523	38 549	21,70	836 614
2007/08	31 908	8 336	40 244	24,79	997 671
2008/09	29 788	8 028	37 816	25,00	945 234
2009/10	28 734	7 988	36 722	25,29	928 752
2010/11	27 079	7 971	35 050	23,45	821 862
2011/12	26 450	7 130	33 580	29,00	973 859
2012/13	23 652	6 417	30 069	26,77	804 980
2013/14	23 205	6 096	29 301	22,08	646 871
2014/15	23 993	6 096	30 089	27,68	832 762
2015/16	22 681	6 013	28 694	21,06	604 348
2016/17	23 414	6 137	29 551	28,13	831 132
2017/18	23 418	6 015	29 433	27,85	819 712
2018/19	22 889	6 004	28 893	24,69	713 266
2019/20	22 893	5 974	28 867	26,20	756 310
2020/21	23 876	6 088	29 964	27,73	830 821
2021/22	22 824	6 026	28 850	28,15	812 061
2022/23*	21 680	5 965	27 645	26,72	738 625

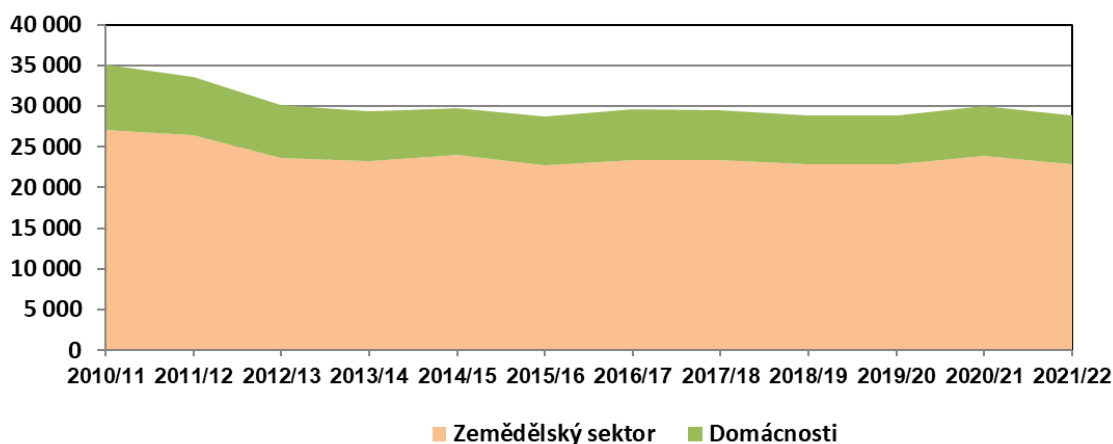
Pramen: ČSÚ;

Poznámka: * odhad výnosu a produkce k 15. 8. 2022

Zahraniční obchod brambor celkem za hospodářské roky (KN 0701 1000 až 07019090)

Ukazatel/Rok	MJ	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Dovoz brambor celkem	t	167 435	240 339	153 832	177 736	191 471	215 410	174 225	168 773
Vývoz brambor celkem	t	32 733	31 052	28 297	24 363	20 294	16 879	13 460	19 651

Pramen: ČSÚ

Porovnání celkových ploch brambor pěstovaných v ČR v zemědělském sektoru a domácnostech

Pramen: ČSÚ

Porovnání produkčních ploch brambor ostatních¹⁾ podle krajů bez dopočtu domácností (ha)

Kraj/Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Česká republika	18 911	19 385	19 795	19 228	19 017	19 778	19 381
Hl. m. Praha	5	12	9	11	10	8	17
Středočeský	4 285	4 500	4 737	4 679	4 832	4 992	5 059
Jihočeský	4 289	2 606	2 998	2 944	2 759	2 792	2 589
Plzeňský	871	904	1 027	1 073	1 052	1 050	1 201
Karlovarský	65	93	66	49	42	57	76
Ústecký	371	419	398	441	507	545	558
Liberecký	154	161	150	141	115	137	121
Královéhradecký	755	794	752	667	646	726	696
Pardubický	922	995	946	907	951	1 004	866
Vysočina	6 110	6 106	6 188	5 728	5 660	5 955	5 715
Jihomoravský	1 193	1 354	1 188	1 210	1 195	1 192	1 364
Olomoucký	376	390	333	320	327	346	307
Zlínský	265	273	267	254	212	239	208
Moravskoslezský	782	777	736	804	708	735	604

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Souhrn sklizňových ploch pozdních konzumních brambor a brambor pro výrobu škrobu.Celková bilance nabídky a poptávky brambor v České republice¹⁾

Ukazatel	MJ	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23*	
Produkční plocha	tis. ha	28,9	28,9	30,0	28,9	27,6	
Hektarový výnos	t/ha	24,69	26,2	27,7	28,2	26,7	
Počáteční zásoba	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	
Výroba	tis. t	713,3	756,3	830,8	812,1	738,6	
Dovoz brambor čerstvých	tis. t	170,0	219,9	174,2	169,0	150,0	
Dovoz ve výrobcích	tis. t	229,8	201,2	195,8	217,8	200,0	
Dovoz brambor v nativním škrobu	tis. t	35,7	21,8	17,8	20,2	18,0	
Dovoz celkem	tis. t	435,5	442,9	387,8	407,0	368,0	
Celková nabídka	tis. t	1 148,8	1 199,2	1 218,6	1 219,1	1 106,6	
Domácí spotřeba	tis. t	1 010,5	1 037,2	1 058,7	1 172,6	1 104,0	
z toho	potraviny	tis. t	650,0	638,3	600,0	600,0	580,0
	sadba	tis. t	82,0	79,0	75,0	74,0	73,0
	odpad a skladové ztráty	tis. t	142,7	130,0	160,0	140,0	127,0
	technické užití – škrob	tis. t	135,8	189,9	223,7	215,7	195,0
Vývoz brambor čerstvých	tis. t	18,5	21,1	13,5	20,7	16,0	
Vývoz ve výrobcích	tis. t	70,0	77,2	60,5	60,8	60,0	
Vývoz brambor v nativním škrobu	tis. t	49,8	63,7	51,1	61,4	53,0	
Vývoz celkem	tis. t	138,3	162,0	125,1	142,9	129,0	
Celková poptávka	tis. t	1 148,8	1 199,2	1 218,6	1 219,1	1 106,6	
Soběstačnost	%	74,5	70,6	78,5	69,3	66,9	

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZe, VÚB, ČBS, ČČS

Poznámka: ¹⁾ po dopočtu domácností, * předpoklad

V souladu s metodikou EUROSTAT jsou zpětně od vstupu ČR do EU upravována některá statistická data dovozu a vývozu převážně bramborových výrobků a polotovarů a nativního bramborového škrobu. Všechny tyto drobné úpravy mají vliv na celkovou bilanci.

Průměrná roční spotřeba brambor v ČR na obyvatele (kg)

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Brambory konzumní	68,6	68,0	70,1	66,3	69,1	68,5	67,7	69,5	61,5	70,1

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad ČBS

Seznam doporučených odrůd pro produkci ostatních konzumních brambor pro rok 2023

V roce 2022 bylo do těchto zkoušek přihlášeno 25 odrůd konzumních brambor registrovaných v ČR, z toho 6 pro raný konzum. Odrůdy pro SDO přihlásili jejich udržovatelé, resp. zástupci udržovatelů, kterými jsou Sativa Keřkov, a.s.; Vesa Velhartice, a.s. a VÚB Havlíčkův Brod, s.r.o.

Po dokončení poměrně náročných prací a schválení výsledků příslušnou odbornou komisí předkládáme část výsledků, týkající se „Seznamu doporučených odrůd ostatních konzumních brambor pro rok 2023“.

Hodnocení vychází z výsledků přesných polních pokusů provedených pro „ostatní konzumní brambory“ na pracovištích ÚKZÚZ (Čáslav, Lípa a Vysoká) a privátních stanicích (Domanínec, Horažďovice a Valečov). V roce 2022 bylo v ostatních konzumních bramborech přihlášeno a vedeno celkem 24 odrůd, z toho 23 odrůd mohlo být hodnoceno, protože v jejich případě byly k dispozici 4 leté výsledky (2019–2022) a byla tak splněna základní podmínka stanovená pro zapsání odrůd na SDO (minimálně dvouleté zkušební období v pokusech pro SDO navazující na zkoušky ÚKZÚZ ověřující registrované odrůdy tak, aby mohly být hodnoceny výsledky za 4 letý cyklus). I v roce 2022 bylo možné do pokusů pro SDO přihlásit pouze odrůdy registrované v ČR.

Do Seznamu doporučených odrůd pro užitkový směr ostatních konzumních brambor pro rok 2023 a jejich vhodnosti pro jednotlivé způsoby užití jsou zapsány následující odrůdy:

a) odrůdy velmi rané:

Mariannka, Monika, Oskava, Primarosa

b) odrůdy rané:

Alice, Bohemia, Gabreta, Jasmina, Julinka, Valda, Valkýra, Velur

c) odrůdy polorané

Bella, Dominika, Red Anna, Vysočina

d) odrůdy polopozdní a pozdní:

Jindra

BRAMBORY RANÉ

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor raných v ČR po dopočtu domácností

Rok	Produkční plochy			Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	Zemědělský sektor	Domácnosti	Celkem		
	(ha)	(ha)	(ha)		
2004	6 379	1 209	7 588	19,86	150 710
2005	2 266	1 007	3 273	18,80	61 534
2006	1 566	1 745	3 311	17,68	58 540
2007	1 819	1 707	3 526	16,58	58 454
2008	1 753	1 646	3 399	16,36	55 622
2009	1 654	1 638	3 292	17,34	57 075
2010	1 341	1 634	2 975	16,84	50 113
2011	1 575	1 462	3 037	17,32	52 603
2012	1 263	1 315	2 578	16,78	43 248
2013	854	1 250	2 104	14,48	30 463
2014	1 196	1 100	2 446	19,04	46 587
2015	946	1 233	2 179	17,29	37 675
2016	1 325	1 167	2 492	21,21	52 862
2017	858	1 233	2 091	17,72	37 053
2018	860	1 231	2 091	22,63	47 325
2019	1 078	1 225	2 303	20,21	46 552
2020	1 120	1 248	2 368	18,41	43 599
2021	548	603	1 151	18,96	21 821
2022*	1 029	1 223	2 252	21,85	49 202

Pramen: ČSÚ; výnos a produkce 2022

Poznámka: * odhad ČSÚ

Cenový vývoj produkce raných brambor

Na základě doporučení EK je ve většině zemí EU tolerováno obchodování s bramborami označenými „rané“ do konce července.

Průměrná CZV raných brambor v červnu v letech 2008–2022 (Kč/kg)

Rok	Červen
2008	8,22
2009	6,50
2010	7,12
2011	6,87
2012	6,38
2013	11,10
2014	6,79
2015	8,10
2016	9,08
2017	6,97
2018	6,67
2019	13,62
2020	9,90
2021	9,78
2022	13,68

Pramen: ČSÚ

Průměrná měsíční SC raných brambor v letech 2008–2022 (Kč/kg)

Rok	Červen	Červenec
2008	16,57	12,53
2009	14,88	11,15
2010	19,33	14,53
2011	16,12	12,97
2012	17,00	12,13
2013	26,23	20,25
2014	15,11	13,79
2015	18,16	13,54
2016	19,71	17,07
2017	17,07	16,67
2018	18,41	14,22
2019	27,0	22,60
2020	24,07	16,52
2021	24,55	17,57
2022	25,53	19,44

Pramen: ČSÚ

Vývoj průměrné SC raných brambor je převážně ovlivňován stavem zásob brambor konzumních ostatních z minulé sklizně, vývojem jejich ceny, výší nabídky a dovozních hodnot nových a raných brambor, ale i vývojem počasí a termínem zahájení sklizně. V roce 2022 činila v měsíci červnu 25,53 Kč/kg a v červenci klesla na 19,44 Kč/kg.

Zahraniční obchod nových a raných brambor

Po vstupu ČR do EU jsou údaje statistiky zahraničního obchodu ČSÚ tříděny pouze osmimístným kódem položky celního sazebníku a časový interval sledování je jeden měsíc.

Dovoz nových a raných brambor (KN 07019050) do ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Ukazatel/Rok	MJ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Brambory nové a rané celkem	t	15 473	16 834	7 679	12 404	11 482	15 135	8 911
Deklarovaná dovozní hodnota	tis. Kč	150 084	114 688	79 717	164 238	116 879	124 101	84 726

Pramen: ČSÚ

Vývoz nových a raných brambor (KN 07019050) z ČR od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně

Ukazatel/Rok	MJ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Brambory nové a rané celkem	t	3 562	1 666	1 576	2 738	995	1 629	1 623
Deklarovaná vývozní hodnota	tis. Kč	48 202	21 181	19 958	46 686	12 639	20 083	20 373

Pramen: ČSÚ

**Nejvýznamnější země zahraničního obchodu s bramborami novými a ranými v roce 2022
od 1. 1. do 30. 6. roku sklizně**

Dovoz		Vývoz	
Země	Množství (t)	Země	Množství (t)
Francie	2 581	Slovensko	1 617
Španělsko	1 470		
Portugalsko	1 312		
Egypt	1 121		

Pramen: ČSÚ

BRAMBORY OSTATNÍ

Do kategorie Brambory ostatní jsou zařazeny pozdní konzumní brambory a brambory pro výrobu bramborového škrobu.

Vývoj produkčních ploch, hektarových výnosů a produkce brambor ostatních v ČR

Hospodářský rok	Produkční plochy			Průměrný výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti (ha)	Celkem (ha)		
2006/07	19 559	6 778	26 337	22,34	588 495
2007/08	21 410	6 629	28 039	24,97	700 095
2008/09	19 562	6 382	25 944	25,54	662 705
2009/10	18 827	6 350	25 177	25,64	645 501
2010/11	17 974	6 337	24 311	23,18	563 646
2011/12	18 228	5 668	23 896	28,81	688 397
2012/13	19 121	5 102	24 223	28,28	685 129
2013/14	19 220	4 846	24 066	23,09	555 778
2014/15	19 548	4 846	24 394	29,36	716 248
2015/16	18 911	4 780	23 691	21,77	515 712
2016/17	19 171	4 511	23 682	30,29	717 246
2017/18	19 795	4 782	24 577	29,28	719 651
2018/19	19 228	4 773	24 001	25,37	608 973
2019/20	19 017	4 749	23 767	27,20	646 492
2020/21	19 941	4 840	24 781	29,02	719 131
2021/22	19 685	5 423	25 109	29,18	732 742
2022/23*	18 108	4 742	22 850	27,79	634 973

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * odhad

Zahraniční obchod pozdních konzumních brambor

Dovoz pozdních konzumních brambor do ČR a deklarovaná dovozní hodnota

Hospodářský rok	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Brambory pozdní konzumní (t)	215 482	129 300	160 089	170 820	193 226	151 147	149 517
Dovozní hodnota (tis. Kč)	1 113 306	715 238	516 248	1 323 003	1 114 164	620 157	852 094
Dovozní hodnota (Kč/kg)	5,17	5,53	3,22	7,74	5,77	4,10	5,70

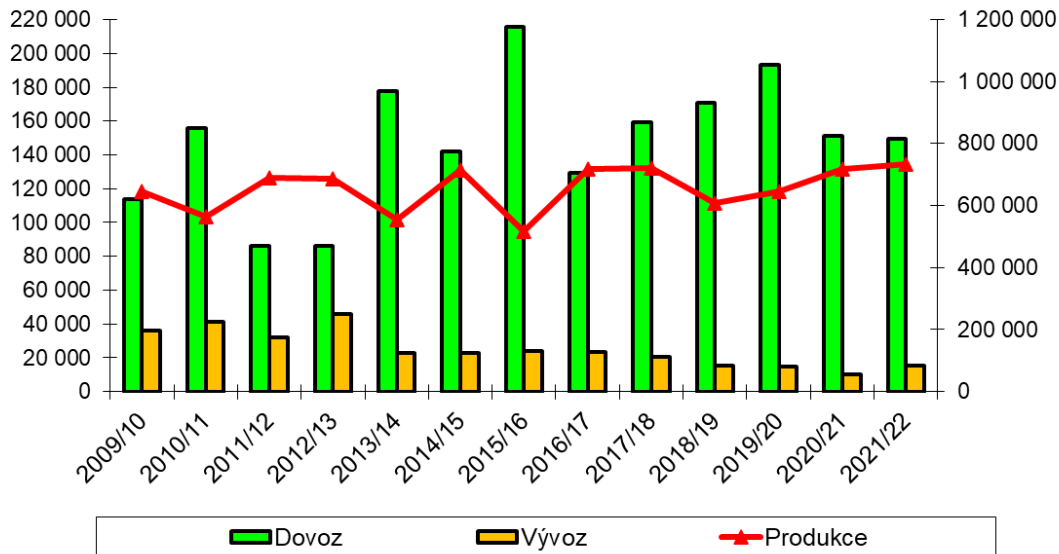
Pramen: ČSÚ

Od července 2021 do června 2022 činil měsíční průměr dovozu 12 459,8 t (v předchozím hospodářském roce 12 590,6 t).

Vývoz pozdních konzumních brambor z ČR a deklarovaná vývozní hodnota

Hospodářský rok	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Brambory pozdní konzumní (t)	23 716	23 336	20 744	15 235	14 866	10 397	15 576
Vývozní hodnota (tis. Kč)	213 684	195 580	139 933	153 611	152 020	86 833	141 897
Vývozní hodnota (Kč/kg)	9,01	8,38	6,74	10,08	10,22	8,35	9,11

Pramen: ČSÚ

Vývoj domácí produkce, dovozu a vývozu brambor konzumních ostatních od roku 2009/10 do roku 2021/22

Pramen: ČSÚ

Nejvýznamnější země zahraničního obchodu s bramborami konzumními ostatními v letech 2020/21 a 2021/22

Hospodářský rok	Dovoz			Vývoz		
	Země	Množství (t)	Dovozní hodnota (Kč/kg)	Země	Množství (t)	Vývozní hodnota (Kč/kg)
2020/21	Německo	104 693,0	2,99	Slovensko	8 832,2	8,88
	Francie	18 064,0	9,04	Ukrajina	863,0	3,07
	Polsko	7 488,6	3,89	Rakousko	425,8	6,90
	Chorvatsko	5 310,5	4,12	Itálie	167,9	3,80
2021/22	Německo	94 912,3	4,57	Slovensko	11 684,1	10,01
	Francie	34 998,6	7,55	Chorvatsko	1 460,6	3,48
	Polsko	4 406,2	3,92	Bulharsko	681,5	16,32
	Španělsko	2 753,7	5,86	Rakousko	629,7	4,42

Pramen: ČSÚ

Cenový vývoj produkce brambor konzumních ostatních

Průměrná roční CZV brambor konzumních ostatních za kalendářní rok je ovlivněna údaji ze dvou rozdílných sklizní. Průměrná CZV za první polovinu roku 2021 činila 3,61 Kč/kg a za druhou polovinu roku 2021 dosahovala 4,29 Kč/kg (ČSÚ).

Průměrné roční CZV pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel/Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kč/kg	2,83	5,81	4,87	4,52	51,65	4,32	4,91	7,22	5,90	3,88

Pramen: ČSÚ

Průměrné měsíční CZV pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Září	6,90	3,46	5,43	4,65	4,72	4,86	6,83	4,67	4,67
Říjen	6,89	3,48	5,73	4,12	4,30	5,22	6,41	3,92	4,17
Listopad	7,31	2,89	5,94	4,10	4,18	6,13	6,67	4,26	4,29
Prosinec	6,83	2,93	6,11	4,12	4,00	6,79	7,09	4,42	4,03
Leden	7,17	3,04	5,98	3,99	4,20	7,01	7,25	3,85	4,61
Únor	6,84	3,00	6,29	4,29	3,85	7,31	6,89	4,13	4,93
Březen	6,99	3,01	6,33	4,42	3,91	8,00	6,98	4,08	5,23
Duben	6,55	2,84	6,54	4,36	3,78	7,88	7,04	3,34	4,72
Květen	6,61	2,87	6,56	4,34	4,20	7,53	6,65	3,25	4,91
Červen	6,69	3,05	5,76	4,85	4,07	7,45	6,89	3,03	4,92
Průměr¹⁾	6,88	3,06	6,07	4,33	4,12	6,82	6,87	3,89	4,65

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ aritmetický průměr za hospodářský rok

Průměrné měsíční SC pozdních konzumních brambor (Kč/kg)

Ukazatel	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Červenec	20,25	13,79	13,54	17,07	16,67	14,22	22,04	16,52	17,57
Srpen	17,14	10,26	12,27	12,66	13,60	14,58	19,47	13,89	14,71
Září	15,42	9,95	14,96	13,61	14,50	13,03	16,93	14,11	12,88
Říjen	16,18	8,53	15,68	11,49	13,70	15,56	18,64	14,13	14,42
Listopad	16,57	8,94	14,43	13,22	13,19	15,59	17,93	14,18	14,56
Prosinec	17,67	9,98	15,04	12,62	14,36	20,23	19,55	14,59	14,98
Leden	17,60	11,00	15,94	15,07	13,46	20,46	20,45	14,69	18,43
Únor	17,64	10,59	15,91	18,7	13,78	22,46	19,86	16,62	20,42
Březen	17,57	11,59	17,34	18,83	13,93	23,58	21,78	16,76	19,57
Duben	16,81	11,78	16,85	19,22	14,36	23,55	20,71	16,27	20,35
Květen	17,05	12,25	17,60	16,79	14,17	26,19	20,99	14,75	21,44
Červen	15,11	18,16	19,71	17,07	18,41	27,00	24,07	24,55	25,53
Průměr¹⁾	17,08	11,4	15,77	15,53	14,52	19,70	20,20	15,92	17,91

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ aritmetický průměr za hospodářský rok

BRAMBORY SADBOVÉ

Porosty sadby brambor v roce 2022

V roce 2022 bylo do uznávacího řízení přihlášeno 2 457 ha. Oproti roku 2021 to znamenalo snížení plochy o 209 ha.

Výsadba proběhla celkem bez komplikací. Rok 2022 byl charakteristický dostatkem srážek a optimálními teplotami v období pro nasazování a nárůst hlíz brambor. Bohužel v posledních měsících vegetace došlo k přívalovým deštům, které se střídaly s horkými dny, a to vedlo k vhodným podmínkám při šíření bakterií a plísň bramboru. Byly také zaznamenány větší problémy s mandelinkou bramborovou.

Množitelské plochy sadby brambor v letech 2010–2022

Rok	Přihlášená plocha (ha)	Neuznáno %	Počet odrůd
2010	3425	20,0	180
2011	3471	5,3	187
2012	3249	21,9	196
2013	3170	5,4	197
2014	3351	8,3	208
2015	2922	7,4	213
2016	2945	9,0	216
2017	2796	6,9	201
2018	2745	9,7	198
2019	2843	9,3	201
2020	2867	6,5	204
2021	2666	8,8	181
2022	2457	9,4*	180

Pramen: ÚKZÚZ

Poznámka: * údaj k 11. 11. 2022

Průběh uznávacího řízení sadby brambor (ha) v letech 2012 až 2022

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Přihlášená plocha	3 249	3 173	3 351	2 924	2 945	2 806	2 777	2 841	2 867	2 666	2 457
Plocha k odběru na posklizňové zkoušky	3 199	3 071	3 320	2 854	2 877	2 759	2 744	2 798	2 785	2 635	2 392
Uznaná plocha	2 501	2 864	2 983	2 590	2 864	2 461	2 385	2 426	2 508	2 294	769*

Pramen: ÚKZÚZ

Poznámka: * údaj k 11. 11. 2022

Výsledky uznávacího řízení sadby brambor v roce 2022 (údaj k 1.11.2022, dosud hodnoceno 39 % ha)

Kategorie a stupeň	Celkem zkoušeno		Uznáno		Sestupněno		Neuznáno	
	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha	porostů	ha
ŠRM – PBTC	0	0	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %
RMP – PB1	0	0	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %
RMP – PB2	0	0	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %
RMP – PB3	0	0	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %
RMP – PB4	0	0	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %
Z – S	26	19,1	5 62,5 %	4,6 56 %	3 37,5 %	3,6 44 %	0 0 %	0 0 %
Z – SE	71	67,3	24 92,3 %	12,6 86,3 %	2 7,7 %	2 13,7 %	0 0 %	0 0 %
Z – E	293	190,1	144 95,4 %	90,3 95,5 %	5 3,3 %	2,9 3,1 %	2 1,3 %	1,3 1,4 %
C – A	875	1 116,1	291 91,5 %	382,5 93,4 %	9 2,8 %	10,9 2,7 %	18 5,7 %	16,3 4 %
C – B	563	995,4	176 83,4 %	278,7 81,4 %	0 0 %	0 0 %	35 16,6 %	63,8 18,6 %
C – Bn	3	4,2	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %	0 0 %
CELKEM	1 831	2 392,1	640 89,6 %	768,8 88,4 %	19 2,7 %	19,4 2,2 %	55 7,7 %	81,4 9,4 %

Pramen: ÚKZÚZ

Počet odrůd na množitelských plochách v letech 2006 až 2022

Rok	Množitelská plocha			
	nad 100 ha	50–100 ha	10–50 ha	do 10 ha
	Počet odrůd			
2006	9	8	43	119
2007	10	8	48	133
2008	8	12	50	129
2009	8	11	49	141
2010	6	10	48	117
2011	5	11	54	113
2012	7	6	59	124
2013	7	6	57	127
2014	7	7	58	145
2015	6	9	43	145
2016	6	11	36	165
2017	4	11	48	136
2018	6	9	52	131
2019	5	12	47	139
2020	2	15	49	138
2021	2	13	44	122
2022	2	11	36	131

Pramen: ÚKZÚZ

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2014:

Adéla, Marabel, Impala, Dali, Ornella, Eurostarch, Princess.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2015:

Adéla, Marabel, Impala, Dali, Ornella, Eurostarch.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2016:

Adéla, Ornella, Impala, Eurostarch, Marabel, Dali.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2017:

Adéla, Ornella, Eurostarch, Marabel.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2018:

Adéla, Ornella, Eurostarch, Marabel, Dali, Antonia.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2019:

Eurostarch, Adéla, Antonia, Marabel a Ornella.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2020:

Eurostarch, Antonia.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2021:

Eurostarch, Antonia.

Odrůdy s větší množitelskou plochou než 100 ha v roce 2022:

Eurostarch, Antonia.

Přehled dovezené sadby brambor v tunách

Rok	Generace								Počet odrůd
	SE 1	SE 2	E 1	E 2	E 3	A	B	Celkem	
2010	0	0	14,15	106,0	1 743,3	1 305,1	1 680,4	4 849,4	131
2011	0	48	44,78	273,4	2 098,2	3 413,7	244,1	6 122,1	140
2012	25	4	32,80	132,6	1 602,2	2 274,4	24,2	4 095,2	151
2013	0	0	24,78	303,9	1 801,7	4 530,6	241,3	6 902,1	170
2014	0,9	0	51,00	327,2	1 832,6	5 497,6	39,0	7 748,1	190
2015	6,25	0,26	15,00	231,2	1 371,6	5 537,5	20,0	7 182,0	187
Rok	PBTC	PB	S	SE	E	A	B	Celkem	Počet odrůd
2016	0	0	35,00	253,4	1 459,0	7 920,6	98,2	9 766,1	186
2017	0	0	24,98	213,9	1 351,3	5 816,8	511,0	7 918,0	171
2018	0	0	33,00	255,1	1 241,6	7 725,5	466,2	9 721,3	199
2019	0	0	68,73	292,2	1 217,6	6 183,4	1 368,2	9 130,1	179
2020	0	3,3	50,60	293,5	1 308,9	7 689,1	1 544,4	10 889,8	181
2021	0	0	21,40	218,2	1 085,3	5 871,8	621,4	7 828,1	134
2022	0	0	31,00	986,0	1 064,0	5 887,0	626,0	8594,0	179

Pramen: ÚKZÚZ

Poznámka: * Dovoz sadbových brambor dovezených na základě ohlášení dovozu podle zákona č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu sadby pěstovaných rostlin, a o změně některých zákonů v platném znění.

Rozhodující množství sadby brambor se do ČR dováží z Německa a Nizozemska, v malém množství proběhl dovoz z Rakouska, Francie, Slovenska, Polska, Dánska a Velké Británie.

VÝROBKY A POLOTOVARY Z BRAMBOR

V hospodářském roce 2020/21 bylo ve výrobcích a polotovarech dovezeno po konverzním přepočtu 195,8 tis. t brambor a 17,8 tis. t v bramborovém škrobu. Vyvezeno bylo 60,5 tis. t přepočtených syrových brambor ve výrobcích a polotovarech a 51,1 tis. t v bramborovém škrobu.

Dovoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

Výrobek/Hospodářský rok			2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Položka KN	Název výrobku ¹⁾	Koef. přepočtu	Dovoz brambor po konverzním přepočtu výrobků a polotovarů (t)					
07101000	Brambory i vařené zmrazené	1,9	1 777,5	1 764,2	1 610,6	1 916,3	5 266,2	4 966,6
07129005	Brambory, i sekané na kousky, plátky, rozdrčené	6,5	2 165,1	2 063,1	2 667,5	1 823,9	3 075,1	2 697,3
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	339,8	359,6	691,9	477,1	1 243,5	2 742,5
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	63 410,1	62 361,5	47 340,3	43 736,6	41 058,6	44 944,5
20041010	Brambory vařené neupravené, zmrazené	1,9	25 292,0	24 366,8	31 536,3	47 394,6	45 815,2	57 012,5
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice	6,5	483,8	258,9	212,4	343,2	147,6	178,4
20041099	Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	3,3	88 706,1	95 867,0	93 474,4	58 499,1	49 857,0	55 884,3
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček	6,5	4 012,9	3 783,5	5 234,5	7 167,6	5 755,1	6 892,5
20052020	Brambory tenké krájené, smažené, pečené	4,2	9 487,2	15 832,1	13 522,1	23 137,8	25 706,9	26 238,4
20052080	Bramborové výrobky – ostatní	3,0	16 947,2	16 224,5	16 146,2	16 690,2	17 846,7	16 201,4
Dovoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			190 247,0	212 619,7	212 619,7	222 881,2	212 436,3	217 758,3
Dovoz syrových brambor i pro výrobu škrobu po konverzním přepočtu (t)								
11081300	Škrob bramborový (t)	4,7	32 957,7	53 307,4	27 214,2	21 761,0	17 787,2	20 161,2
Celkový dovoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			232 217,4	245 577,4	245 577,4	243 554,4	239 650,5	237 919,5

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Zkrácený název výrobku

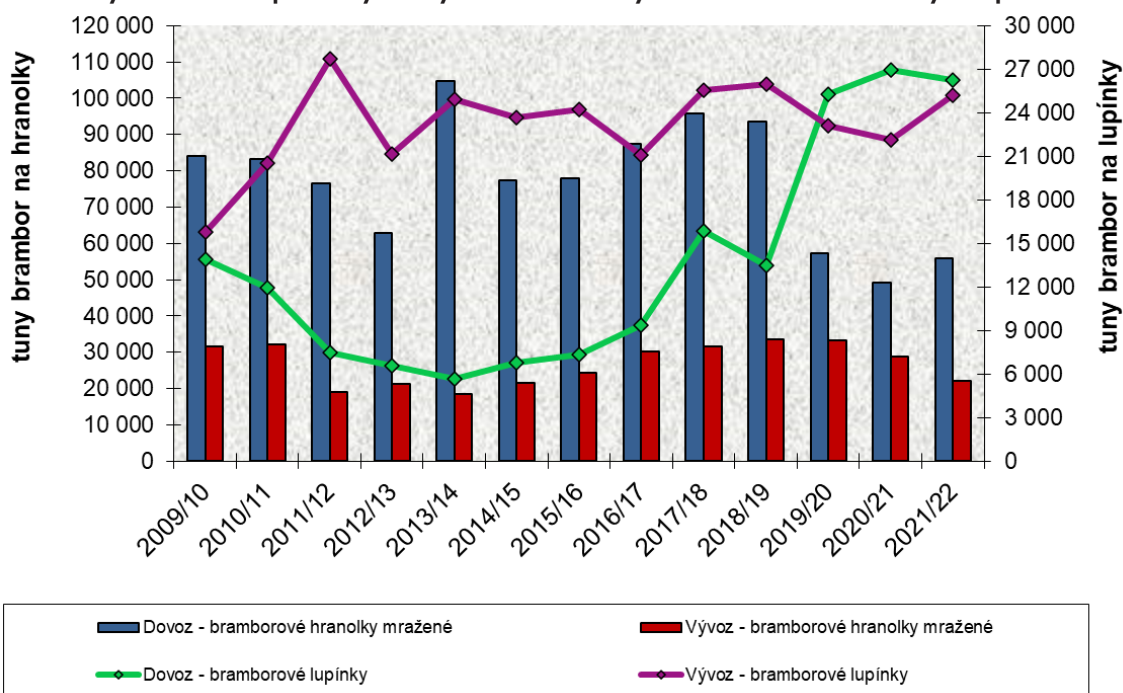
Vývoz výrobků a polotovarů z brambor přepočtený na syrové brambory

Výrobek/Hospodářský rok			2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Položka KN	Název výrobku ¹⁾	Koef. přepočtu	Vývoz brambor po konverzním přepočtu výrobků a polotovarů (t)					
07101000	Brambory i vařené, zmrazené	1,9	1 271,8	1 657,2	1 851,7	1 381,5	1 416,0	1 112,5
07129005	Brambory, i sekané na kousky, plátky, rozdrčené	6,5	5 570,3	5 445,6	6 926,3	6 109,4	3 528,9	1 888,0
11051000	Mouka, krupice a prášek z brambor	6,5	54,3	900,2	294,4	403,7	444,0	268,9
11052000	Mouka, granule a pelety z brambor	6,5	1 009,1	1 129,5	1 478,5	2 728,7	1 368,9	3 404,6
20041010	Brambory vařené jinak neupravené, zmrazené	1,9	112,8	138,6	164,4	257,6	298,3	1 392,9
20041091	Brambory ve formě mouky, krupice	6,5	5,4	1,7	0,2	12,4	213,9	512,4
20041099	Brambory konzervované ne v octě, zmrazené	3,3	30 329,4	31 507,3	33 637,1	33 858,9	31 503,5	22 156,2
20052010	Brambory ve formě mouky, šrotu, vloček	6,5	3 917,3	2 051,0	4 153,4	5 298,2	3 430,1	2 863,2
20052020	Brambory tence krájené, smažené, pečené	4,2	21 126,2	25 570,6	26 008,7	23 234,4	23 735,5	25 180,7
20052080	Bramborové výrobky – ostatní	3,0	3 098,5	5 485,7	3 234,5	3 896,1	1 670,1	2 056,0
Vývoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			71 498,2	66 447,4	66 447,4	73 887,6	77 749,4	60 835,5
Vývoz syrových brambor i pro výrobu škrobu po konverzním přepočtu (t)								
11081300	Škrob bramborový (t)	4,7	69 490,4	71 269,8	60 093,7	63 635,7	51 113,4	61 366,6
Celkový vývoz syrových brambor po konverzním přepočtu (t)			127 225,0	135 937,8	135 937,8	145 157,4	137 843,1	122 202,1

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ Zkrácený název výrobku

Dovoz a vývoz brambor potřebných k výrobě bramborových hranolků a bramborových lupinků

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Koefficienty pro konverzní přepočty byly zpracovány s využitím grantu NAZV č. QC 10009/2000/02 ve spolupráci ÚZEI, VÚB, ČŠS, ASA Bonn – Německo.

Země nejvyššího objemu zahraničního obchodu s ČR v letech 2020/21 až 2021/22 (položka KN 20041099 – bramborové hranolky)

Dovoz			Vývoz		
Země	Množství (t)	Celková dovozní hodnota (tis. Kč)	Země	Množství (t)	Celková vývozní hodnota (tis. Kč)
2021/22					
Polsko	7 151,5	157 711	Slovensko	2 385,9	51 148
Belgie	4 965,3	99 359	Maďarsko	1 778,5	32 057
Nizozemsko	2 934,8	68 563	Rumunsko	1 589,5	23 898
Německo	900,2	31 926	Polsko	357,8	6 149
2020/21					
Polsko	6 903,6	137 676	Maďarsko	4 485,4	75 643
Belgie	4 234,6	73 325	Slovensko	2 397,3	51 142
Nizozemsko	2 218,6	56 895	Rumunsko	2 057,8	30 313
Německo	839,0	27 886	Polsko	281,0	4 880

Pramen: ČSÚ

**Země nejvyššího objemu zahraničního obchodu s ČR v letech 2020/21 a 2021/22
(položka KN 20052020 – bramborové lupinky)**

Dovoz			Vývoz		
Země	Množství (t)	Celková dovozní hodnota (tis. Kč)	Země	Množství (t)	Celková vývozní hodnota (tis. Kč)
2021/22					
Polsko	5 145,4	420 081	Slovensko	3 132,4	232 333
Německo	583,1	60 651	Maďarsko	2 484,9	229 715
Severní Makedonie	439,7	24 518	Rumunsko	108,3	10 649
Rakousko	97,5	9 193	Německo	90,0	20 565
2020/21					
Polsko	4 862,5	402 980	Maďarsko	2 243,0	199 684
Německo	538,7	66 342	Rumunsko	125,1	12 566
Severní Makedonie	269,7	11 877	Německo	113,5	25 652
Chorvatsko	175,9	13 401	Polsko	69,2	7 949

Pramen: ČSÚ

ŠKROB BRAMBOROVÝ A BRAMBORY URČENÉ K VÝROBĚ BRAMBOROVÉHO ŠKROBU

Úroda brambor pro výrobu škrobu byla v České republice v roce 2021 velmi dobrá. Obě fungující české škrobárny provozovaly stejně dlouhou kampaň jako v roce přechozím. I přes nižší kontraktaci ploch brambor, bylo vyrobeno podobné množství škrobu jako v roce 2020, a to zejména díky vysoké škrobnatosti. V ČR v roce 2021 bylo vyrobeno 49 tis. tun bramborového škrobu. Pokračoval trend postupného snižování kontrahovaných ploch škrobárenských brambor pro výrobu bramborového škrobu ze strany rakouské firmy Agrana.

Průměrná cena brambor placená zemědělcům v roce 2021 se lehce navýšila, a to z důvodu dalších příplatků pro zemědělce za včasné, popř. pozdní dodávky brambor.

Vývoj produkčních ploch a produkce škrobových brambor

Rok sklizně	Produkční plocha (ha)	Zpracováno brambor* (t)	Průměrná škrobnatost (%)	Průměrný výnos brambor (t/ha)	Průměrný výnos škrobu (t/ha)	Průměrná cena brambor (Kč/t)
2004/05	5 173	147 898	20,11	28,65	6,6	2 040
2005/06	5 257	166 353	18,80	31,70	7,0	1 815
2006/07	4 857	110 576	19,81	23,00	5,3	1 809
2007/08	4 521	149 622	18,86	33,00	7,3	1 906
2008/09	4 216	136 177	19,18	33,00	7,5	1 802
2009/10	4 378	136 581	18,70	33,00	7,2	1 777
2010/11	4 122	125 685	18,20	31,00	6,6	1 750
2011/12	3 104	148 441	17,60	47,80	9,8	1 950
2012/13	3 709	123 890	18,30	33,40	7,1	2 400
2013/14	3 985	110 079	18,40	27,60	5,8	2 400
2014/15	4 670	179 496	17,20	38,40	7,7	2 400
2015/16	4 868	127 040	17,30	26,10	5,3	2 400
2016/17	5 310	200 622	19,80	37,80	8,7	2 400
2017/18	6 045	216 689	18,60	36,10	7,8	2 400
2018/19	6 153	168 368	19,20	27,36	6,3	2 500
2019/20	5 982	189 887	18,70	31,74	7,2	2 550
2020/21	5 847	223 735	18,60	38,30	8,4	2 550
2021/22	5 715	215 703	19,30	37,80	8,7	2 600

Pramen: ČŠS

Poznámka: *Vypěstované brambory se zpracovávají v ČR a v Rakousku.

Statistika výroby bramborového škrobu v České republice

Rok	Množství zpracovaných brambor (t)	Množství nakoupeného škrobu* (t)	Průměrná škrobnatost (%)
2004	147 898	33 644	20,11
2005	166 353	36 281	18,80
2006	110 576	25 016	19,81
2007	147 878	32 692	18,86
2008	136 177	30 105	19,18
2009	136 581	29 618	18,70
2010	125 686	26 710	18,20
2011	148 441	30 552	17,60
2012	111 761	23 982	18,30
2013	89 979	19 248	18,40
2014	154 721	30 948	17,10
2015	106 326	22 074	17,70
2016	159 913	36 620	19,90
2017	171 544	37 768	18,70
2018	131 076	29 092	19,10
2019	147 365	32 290	18,90
2020	179 130	38 663	18,50
2021	174 158	38 728	19,20

Pramen: ČŠS

Poznámka: * nakoupený = vyrobený škrob podle pravidel EU

Bilance zahraničního obchodu s bramborovým škrobem (KN I 1081300) (t)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
Dovoz	7 268	5 774	6 666	8 771	9 160	8 869	4 893	4 829	4 104	3 420
Vývoz	7 666	9 989	11 710	10 481	16 909	14 185	13 162	12 343	11 254	9 368
Saldo	398	4 215	5 044	1 710	7 749	5 316	8 269	7 517	7 150	5 948

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * do 8/2022

Bilance zahraničního obchodu výrobků ze škrobu

Dovoz a vývoz dextransů a modifikovaných škrobů (KN 35051010, 50, 90) (t)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
Dovoz	16 740	17 262	18 431	19 686	21 676	22 434	21 703	20 120	42 411	27 839
Vývoz	9 896	10 460	14 646	16 242	17 690	14 845	12 093	16 480	36 096	20 371
Saldo	- 6 844	- 6 802	- 3 785	- 3 444	- 3 986	- 7 589	- 9 610	- 3 640	- 6 315	- 7 468

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * do 8/2022

Dovoz a vývoz přípravků k úpravě povrchu na bázi škrobu (KN 38091010, 30, 50, 90) (t)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
Dovoz	385	440	241	881	21	2 941	2 097	2 634	87 741	26 168
Vývoz	119	103	118	137	109	103	93	2 075	429 408	309 713
Saldo	- 266	- 337	- 123	- 744	+ 88	-2 838	- 2094	- 559	+341 667	+283 545

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * do 8/2022

Dlouhodobou snahou pěstitelů brambor pro výrobu škrobu a výrobců škrobu je zachování brambor jako citlivé komodity v souvislosti s tvorbou a uplatňováním Společné zemědělské politiky Evropské unie (SZP) pro období 2023–2027, a to z důvodu udržení konkurenceschopnosti pěstování těchto brambor s pěstitelsky jednoduššími plodinami jako jsou obilí, kukuřice a řepka. Tato podpora je zachována i ve Strategickém plánu SZP pro Českou republiku. Je tedy zřejmé pokračování intervence pro pěstitelé škrobových brambor, tzv. „Podpory příjmu vázané na produkci škrobových brambor“ v roční výši přes 3 mil. EUR. Konečná výše vyplácené podpory na hektar osázené plochy bude záviset na skutečné kontraktaci ploch brambor a aktuálním kurzu Kč vůči EUR. Pokud se pěstitelé sdruží do organizace producentů škrobových brambor, budou moci čerpat další intervence např. na investice do pěstování a skladování brambor, na pojištění sklizně a produkce. Podmínky založení, fungování a získávání jednotlivých intervencí budou dány příslušným nařízením vlády ČR.

Od roku 2023 nebude vyplácena přechodná vnitrostátní podpora na škrobové brambory.

Rozsah pěstování škrobových brambor v příštích letech bude závislý na zvýšení prodejních cen bramborového škrobu a výrobků z něj na takovou úroveň, aby bylo možné navýšit ceny škrobových brambor na úroveň akceptovatelnou ze strany pěstitelů a uhradit všechny zvýšené náklady na jejich zpracování včetně rekordního navýšení cen energií.

PŘÍLOHY

I. Stručný přehled nepreferenčních celních sazeb EU vůči třetím zemím

Brambory	celní sazba
Brambory sadbové KN 07011000	4,5 %
Brambory k výrobě škrobu KN 07019010	5,8 %
Brambory rané KN 07019050 (od 1. 1. do 15. 5.)	9,6 %
Brambory rané KN 07019050 (od 16. 5. do 30. 6.)	13,4 %
Brambory ostatní KN 07019090	11,5 %

Výrobky z brambor a bramborový škrob	celní sazba
Brambory (i vařené), mražené bez příměsí KN 07101000	14,4 %
Mouka, krupice a prášek z brambor KN 11051000	12,2 %
Vločky, granule a pelety z brambor KN 11052000	12,2 %
Bramborový škrob KN 11081300	166 EUR/t
Skupina ostatní zeleniny připravené nebo konzervované jinak než v octě nebo kyselině octové, zmražené, jiné než výrobky skupiny 2006	
Brambory vařené, jinak neupravené KN 20041010	14,4 %
Brambory ve formě mouky, šrotu nebo vloček KN 20041091	7,6 % + zemědělský komponent
Brambory ostatní KN 20041099	17,6 %
Skupina ostatní zeleniny připravené nebo konzervované jinak než v octě nebo kyselině octové, nezmrazené, jiné než výrobky skupiny 2006	
Brambory konzervované ve formě mouky, šrotu nebo vloček KN 2005 20 10	8,8 % + zemědělský komponent
Brambory tence krájené, smažené nebo pečené, též solené nebo ochucené, hermeticky uzavřené, vhodné pro okamžitou spotřebu KN 2005 20 20	14,1 %
Ostatní brambory KN 2005 20 80	14,1 %

Výrobky ze škrobu nebo přípravky na bázi škrobu	celní sazba
Dextriny KN 3505 10 10	9 % + 17,7 EUR/100 kg
Esterifikované a etherifikované škroby KN 3505 10 50	7,7 %
Ostatní modifikované škroby KN 3505 1090	9 % + 17,7 EUR/100 kg
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících méně než 55 % takových látek KN 3809 10 10	8,3 % + 8,9 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 55 %, ale méně než 70 % takových látek KN 3809 10 30	8,3 % + 12,4 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 70 %, ale méně než 83 % takových látek KN 3809 10 50	8,3 % + 15,1 EUR/100kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)
Přípravky k úpravě povrchu, k apretování na podkladě škrobnatých látek, obsahujících nejméně 83 % takových látek KN 3809 10 90	8,3 % + 17,7 EUR/100 kg (maximální celní sazba MAX 12,8 %)

2. Preferenční neomezený přístup na trh EU pro brambory a výrobky z brambor

U brambor a výrobků z brambor poskytuje EU preferenční neomezený přístup na trh západoevropským zemím mimo EU, některým zemím Středomoří, zemím západního Balkánu, Moldavsku, Turecku, Chile, Mexiku, Republice Jižní Afrika a v rámci všeobecného systému preferencí i dalším rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím. Dále poskytuje preferenční přístup v rámci kvót, důležitý zejména pro dodávky raných brambor ze zemí Středomoří.

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-741-2

Praha 2023